

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EGİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

ARİFE GÖKÇE

**İLKÖĞRETİM TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

ANTALYA, 2019

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
İLKÖĞRETİM TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK
MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ARİFE GÖKÇE

Danışman: Prof. Dr. Hakan SERT

ANTALYA, 2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

...../...../.....

Arife GÖKÇE

İMZA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Arife GÖKÇE 'nın bu çalışması **24.07.2019** tarihinde jürimiz tarafından **İlköğretim** Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği/oy çokluğu** ile kabul edilmiştir

İMZA

Başkan : Doç.Dr.Sait Bulut
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik ve
Fen Bilimleri Eğitimi

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Hakan KARAARDIÇ
Alanya Alaaddin Keybubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi

Üye (Danışman) : Prof.Dr.Hakan SERT
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik ve
Fen Bilimleri Eğitimi

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI:

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim boyunca akademik açıdan fikirleriyle bana yol gösteren, araştırmam boyunca engin bilgilerinden, tecrübelerinden yararlandığım ve her zaman hoşgörüsünü hiç eksik etmeyen değerli tez danışmanın Prof. Dr. Hakan SERT' e çok teşekkür ederim.

Yüksek Lisans eğitimim süresince her ne konuda olursa olsun, her zaman yanımda olup benden desteğini ve varlığını hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam, Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Gül NASIRCILAR' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma sürecim boyunca verilerin analizi aşamasındaki yardımlarından dolayı Dr. Ozan YILMAZ' a teşekkürü bir borç bilirim.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi yöneticilerine, kıymetli hocalarına ve araştırmamın veri toplama sürecine gönüllü olarak katılan Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi dördüncü sınıf Fen Bilgisi ve Matematik Öğretmenliği bölümü öğrencilerine yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Yüksek Lisans eğitimimi tamamladığımı göremeyen ama bugünlere gelmemde büyük emekleri olan canım annem Habibe GÖKÇE' ye ve canım babam İbrahim GÖKÇE' ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bu süreçteki maddi desteklerinden dolayı ablam Nihal ŞAVKI ve eşi Fethi ŞAVKI' ya çok teşekkür ederim.

Arife GÖKÇE

ÖZET

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Gökçe, Arife

Yüksek Lisans, İlköğretim Anabilim Dalı/İlköğretim Bölümü

Danışman: Prof. Dr. Hakan SERT

Temmuz 2019, 66 Sayfa

Bu araştırma, dördüncü sınıf Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve çeşitli değişkenlerle (cinsiyet, yaş aralığı, öğrenim görmekte olduğu bölüm, bölümü tercih sırası, mezun oldukları lise türü, ailede ya da yakın çevrede öğretmen olup olmaması, ailede üniversite okumuş/okuyan olup olmaması, yaşadığı ortam, ailenin yaşadığı yerleşim birimi ve aylık harcama miktarı, haftalık çalışılan ders saati, sınav takviye) ilişkilerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada yöntem olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, 2017-2018 Eğitim Öğretim yılı Bahar dönem içerisinde Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının tamamını kapsamaktadır. Araştırmanın örnekleminde ise Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 180 öğretmen adayı yer almıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve Üstüner (2006) tarafından hazırlanan "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Verilerin normal dağılım koşulunu sağladıkları tespit edilmiş ve betimleyici analizler yapılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde bağımsız t testi analizi, varyans analizi (ANOVA), kümeleme analizi, Ki-kare analizi, Sidak ikili karşılaştırma testi ve korelasyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca soru gruplarının güvenilirlik düzeylerinin incelenmesi amacı ile

güvenilirlik analizi ve faktör yapısını tespit etmek amacı ile Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulaması yapılmıştır. Araştırmada manidarlık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmada Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi öğretmen adaylarının genel olarak öğretmenlik mesleğine yönelik ‘‘olumlu’’ bir tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet, yaş aralığı, öğrenim görmekte olduğu bölüm, tercih sırası, sınav takviye, haftalık çalışılan ders saati, lise türü, ailede ve yakın çevrede öğretmen olup olmaması, ailede üniversite okumuş/okuyan olup olmaması, yaşadığı ortam, ailenin yaşadığı yerleşim birimi ve aylık harcama miktarı değişkenine göre anlamlı farklılık saptanmamış. Ancak katılımcıların haftalık ders çalışma saatlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim, Öğretmenlik Mesleği, Fen Bilgisi, Matematik Öğretmenliği, Öğretmen Adayları, Tutum, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum*

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE FOURTH CLASS TEACHER CANDIDATES 'ATTITUDES TOWARDS THE TEACHING PROFESSION

Gökçe, Arife

Master's Degree/ Department of Primary Education

Consultant: Prof. Dr. Hakan SERT

July 2019, 66 Page

This research aims examining, the fourth grade Science and Mathematics teacher candidates' attitudes towards teaching profession and relation to various variables (gender, age range, department of education, department preference order, the type of high school they graduated, whether they have someone is a teacher in their family or social group, someone from family studied at university/ still studying, the environment where he/she lives, the residential unit where the family lives and the monthly expenditure) weekly course hours (KPSS)).

General screening model was used as the method in the research. The population of the research consists of all the fourth grade prospective teachers studying at Akdeniz University Faculty of Education in the spring semester of 2017-2018 academic year. The sample of the study consisted of 180 prospective teachers who are studying in Science Education and Mathematics Education Department.

The teacher candidates who participated in the study were interviewed by the “Personal Information Form” prepared by the researcher and the interview’s name is Attitudes Scale Towards Teaching Profession (Üstüner, 2006). The data obtained provide the normal distribution condition and descriptive analysis was performed.

Independent t test analysis, variance analysis (ANOVA), clustering analysis, chi-square analysis, Sidak dual comparison test and correlation analysis techniques were used to analyze the data. In addition, in order to investigate the reliability levels of the question groups, explanatory factor analysis (AFA) was applied in order to determine the reliability and factor structure. The level of significance was accepted as 0,05.

Findings show, that science and mathematics teacher candidates generally have a positive attitude towards teaching profession. In addition; there is no significant difference between attitudes towards teaching profession and gender, age range, department of education, department of choice, order support (KPSS), weekly course hours (KPSS), type of high school, whether there is a teacher in the family and in the vicinity, studied in university/still studying and no significant difference according to whether there is a living place, the environment where the family lives, and the monthly spending amount of the family. But it was found that the weekly working hours of the participants were effective on the attitude groups towards the teaching profession.

Key Words: *Education, Teaching Profession, Science, Mathematics Teaching, Teacher Candidates, Attitude, Attitude Towards Teaching Profession*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.6. Tanımlar	5
BÖLÜM II	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Eğitim.....	6
2.2. Öğretmen	6
2.2.1. Öğretmenin Nitelikleri.....	7
2.2.2. Öğretmenin Özellikleri	8
2.2.3. Öğretmenin Kişisel Özellikleri.....	8
2.2.4. Öğretmenin Mesleki Özellikleri	9
2.3. Tutum Kavramı	10
2.3.1. Tutumu Oluşturan Temel Öğeler	10
2.4. Alan yazında Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	13
2.4.1. Yurt İçinde Yapılmış Araştırmalar	13
2.4.2. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar	20
BÖLÜM III	21
YÖNTEM	21
3.1. Araştırma Modeli.....	21
3.2. Evren ve Örneklem	21
3.3. Veri Toplama Araçları	21
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	22
3.3.2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)	22
3.4. Verilerin Toplanması	23
3.5. Verilerin Analizi	24

BÖLÜM IV	26
BULGULAR	26
4.1. Öğretmen Adaylarının Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular.....	26
4.2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar	27
4.3. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına Etki Eden Değişkenlerin Belirlenmesi.....	28
4.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Grupların(Kümelerin) Belirlenmesi.....	35
4.5. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplarına Etki Eden Değişkenlerin Belirlenmesi	36
BÖLÜM V	45
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	45
5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA	45
5.1.1. Öğretmen Adaylarının Kişisel Özelliklerine Ait Sonuçlar	45
5.1.2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar	46
5.2. Öneriler	49
KAYNAKÇA	51
EKLER	56
EK 1. Kişisel Bilgi Formu.....	56
EK 2.Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)	57
EK 3. Araştırma İzin Formu A.....	59
EK 4. Araştırma İzin Formu B.....	60
EK 5. Ölçek İzin Formu	62
EK 6. Bildirim Sayfası	63
ÖZGEÇMİŞ	64
İNTİHAL RAPORU	66

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3. 1. Tutum Ölçeği Puanlama Türü.....	22
Tablo 3. 2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Güvenilirlik ve Geçerlilik.....	23
Tablo 4. 3. Kişisel Bilgilere Yönelik Frekans ve Yüzdeler.....	26
Tablo 4. 4. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Genel Tutum Puanları...	27
Tablo 4. 5. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu.....	28
Tablo 4. 6. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Yaş Aralığı Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu.....	29
Tablo 4. 7. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Bölümü Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu.....	29
Tablo 4. 8. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Tercih Sırası Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu.....	30
Tablo 4. 9. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Mezun Olunan Lise Türü Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA).....	31
Tablo 4. 10. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Ailede veya Yakın Çevrede Öğretmen Varlığı Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu.....	31
Tablo 4. 11. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Yaşadığı Ortam Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu.....	32
Tablo 4. 12. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA).....	33
Tablo 4. 13. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Aylık Harcama Miktarı Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA).....	33
Tablo 4. 14. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Haftalık Ortalama Çalışılan Ders Saati (KPSS) Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA).....	34
Tablo 4. 15. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Sınava Hazırlanma (KPSS) Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu.....	35

Tablo 4. 16. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Grupların Belirlenmesi.....	35
Tablo 4. 17. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ortalama Tutum Düzeyi....	36
Tablo 4. 18. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Cinsiyet.....	37
Tablo 4. 19. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Yaş Aralığı.....	37
Tablo 4. 20. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Bölüm.....	38
Tablo 4. 21. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Tercih Sırası.....	38
Tablo 4. 22. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Mezun olunan Lise Türü....	39
Tablo 4. 23. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ailede Öğretmen Varlığı....	39
Tablo 4. 24. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Yaşadığı Ortam.....	40
Tablo 4. 25. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi.....	40
Tablo 4. 26. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Aylık Harcama Miktarı.....	41
Tablo 4. 27. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Haftalık Ortalama Çalışılan Ders Saati.....	41
Tablo 4. 28. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Sınava Hazırlanma.....	42
Tablo 4. 29. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Yaş.....	42
Tablo 4. 30. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Tercih Sırası.....	43
Tablo 4. 31. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ders Çalışma Saati.....	43
Tablo 4. 32. Yaş-Tercih- Sırası Ders Saati İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.....	44

KISALTMALAR LİSTESİ

- Mesleki Tutum: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum
- ÖMYTÖ: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği
- ÖMYT: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum
- KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavı
- MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
- AFA: Açıklayıcı Faktör Analizi
- KMO: Kaiser-Meyer-Olkin
- ANOVA: Varyans Analizi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim ve gelişmeler bireyleri ve toplumu önemli ölçüde etkilemektedir. Bu hızlı değişim ve gelişme karşısında toplumlar tüm kurumlarıyla birlikte kendilerini uydurma sürecinde zorlanmakta, çoğu zamanda çaresiz kalmaktadır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ve toplumlar da kendi çevrelerindeki değişimlere ayak uyduramadıkları sürece varlıklarını devam ettiremeyeceklerdir. Bu sürece uyumu kolaylaştırabilecek tek dinamik güç ise ülkeler sahip oldukları nitelikli insan gücüdür. Bu gücün oluşturulması ise nitelikli bir eğitim süreciyle mümkündür. Bunun bilincinde olan ülke ve toplumlar en etkili ve hızlı yöntemin eğitim olacağının bilincinde olarak eğitim sistemlerini iyileştirme çalışmaları ve yeniliklerin eğitime entegre edilmesi düşüncesiyle hareket etmektedirler (İlter, 2009; Abazaoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan, 2014).

Kavcar (1999)'a göre öğretmen, bir eğitim sisteminin en önemli ögesidir. Öğretmen, okul ve sınıf ortamını öğrenciler için eğlenceli ve uygun hale getiren, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden faydalanarak düzenlediği öğrenme yaşantılarının içine, öğrencilerinin atılmalarına yol gösteren ve istenilen tutum ve eylemlerin ne ölçüde kazanıldığını değerlendiren bir unsurdur (Büyükkaragöz, 1996).

Dolayısıyla tüm toplumlarda insan yetiştirme işlevini üstlenen öğretmenler, toplumları değiştirme ve geliştirme gücüne sahiptirler. Toplumsal olarak bu denli önemli görev üstlenen öğretmenlerin mesleğe yönelik olumlu tutumlar geliştirerek yetiştirilmeleri gerekmektedir. Mesleğe yönelik ‘‘olumlu tutum’’ içerisinde yetiştirilebilen öğretmen adayları, meslek hayatında; sorumluluklarını eksiksiz yaparlar, öğrencilerine yönelik daha yapıcı, araştırmacı olurlar, yaratıcı düşünür ve çağın getirdiği yenilikleri sınıf ortamında etkin bir şekilde uygularlar. Olumlu tutumları vücut dillerine yansıyan öğretmenlerin, öğrencileri daha kolay güdülenir. Öğrencilere karşı katı kuralcı bir öğretmen olmaktansa daha samimi davranışlar gösterirler (Çeliköz ve Çetin, 2004).

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (ÖMYT) çeşitli değişkenler tarafından etkilenecek farklılıklar gösterebilir. Bu konuda yapılan bu araştırmaların ülkelerin nitelikli öğretmen yetiştirmeyle ilgili eğitim politikalarının oluşturulmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi dördüncü sınıf Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi A.D. öğrenim gören öğretmen adaylarının, mesleğe yönelik tutumlarının belirlenmesinin öğretmen yetiştirmeye önemli katkılar sağlayabileceği düşüncesi araştırmanın temelini oluşturmuştur.

Bu sebeple çalışmada, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının ÖMYT' lerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Bunun yanında bu tutumlarının; cinsiyetlerine, yaş aralıklarına, bölümlerine, bölümü tercih sıralarına, mezun oldukları lise türüne, ailede öğretmen olup olmaması durumuna, ailede üniversitede okumuş/okuyan durumuna, yaşadığı ortama, ailenin yaşadığı yerleşim birimine ve aylık harcama, haftalık çalışılan ders saati (KPSS) ve sınav takviye (KPSS) değişkenleri ile anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi öğretmen adaylarının mezun olmadan önce öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunu belirlemek ve bu tutumların çeşitli değişkenlerle ilişkilerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır.

1. Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören dördüncü sınıf Fen Bilgisi ve Matematik Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel tutumları ne düzeydedir?

2. Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adayları içerisinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır?

3. Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar, yaş aralıklarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

4. Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları açısından öğrenim görmekte olduğu bölümler arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5. Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları bölümlerini tercih etme sıralarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

6. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

7. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ailelerinde ya da yakın çevrelerinde öğretmen olup olmama durumuna göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

8. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ailede üniversite okumuş/okuyan olup olmama durumuna göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

9. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları yaşadığı ortama göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

10. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ailenin yaşadığı yerleşim birimine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

11. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları aylık harcama miktarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

12. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları haftalık ortalama çalışılan ders saatine (KPSS) göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

13. Fakülte de öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları sınav hazırlanma değişkenine (KPSS) göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim kalitesini doğrudan etkileyen faktörlerin başında öğretmen yeterliliği ve niteliği gelmektedir. Bir ülkede kaliteli bir eğitim hizmetinin üretilebilmesi nitelikli öğretmenlerin istihdamıyla mümkündür. Nitelikli öğretmen yetiştirilmesi, onların kişilik yapısı ve mesleğe yönelik tutumlarıyla yakından ilgilidir. Öğretmenlerin eğitsel yönleri, kişilikleriyle yakından ilişkilidir. Öğretmenlerin öğrencilerini en çok etkileyen kişilik özelliklerinden biri tutumlarıdır. Bu nedenle öğretmen adaylarının bilgi, beceri ve yeteneklerinin yanında onları mesleklerine karşı olumlu tutumlarının da geliştirilmesi gerekir (Güldek, 2007). Dolayısıyla

öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştiren, iyi yetiştirilen öğretmen adaylarının öğretmen olduktan sonra verecek oldukları eğitimlerinin de kalitesini arttıracaktır.

Öğretmenlik fedakârlık isteyen zorlu bir meslektir. Bu nedenle mesleğini her koşulda yapmak isteyen ve mesleğe karşı olumlu tutumlar besleyen uygun kişisel özellikleri olan kişiler öğretmen olmalıdır (Dağ, 2010).

Bu araştırma ile elde edilen verilerin ışığında, gelecekte öğretmen olarak görev yapacak olan Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ortaya konulmuştur. Aynı zamanda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklılığın nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda ilerleyen yıllarda öğretmen yetiştirilirken öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının artırılması için yapılabilecekler konusunda yol gösterici nitelikte olacaktır. Diğer yönden ülkemizde nitelikli öğretmen yetiştirmeyle ilgili eğitim politikalarının oluşturulmasına, geliştirilmesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

1) Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, araştırma sorularına (Kişisel Bilgi Formu ve ÖMYTÖ) verdikleri cevaplarda samimi ve objektif oldukları varsayılmıştır.

2) Seçilen örneklemin araştırma evrenini temsil etme özelliğine sahip olduğu varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1) Araştırma, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Matematik öğretmenliği bölümü ile sınırlı tutulmuştur.

2) Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar dönemi (II. Yarıyıl) ile sınırlıdır.

3) Araştırmadan elde edilen veriler; Kişisel Bilgi Formu ve ÖMYTÖ'de yer alan maddelerle sınırlıdır.

4) Araştırma verileri sadece araştırmaya katılan örneklemden elde edilmesi ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Eğitim: Bireyde devamlılığı olan, gözlenebilen davranış değişikliklerinin yaşantı yoluyla kazanılması sürecidir (Ertürk, 1972).

Öğretmen: Eğitimin en önemli unsurudur (Cüceloğlu ve Erdoğan, 2015). Öğretmen, planlı ve programlı çalışmalar ile öğrencilerde istenilen kalıcı davranış değişikliğini oluşturan kişidir (Erden, 1995).

Öğretmenlik Mesleği: Eğitimle ilgili olan toplumsal, kültürel, bilime dayanan, teknolojik ve ekonomik alanlarda özel bilgi, beceri ve yeterlilik gerektiren bir meşguliyettir (Şişman ve Acat, 2003).

Öğretmen Adayı: Herhangi bir öğretmenlik programında öğrenim gören, öğretmenliği yapacağı alan ile ilgili eğitim alan ve bu alanda öğretmenlik uygulaması yapan yükseköğretim öğrencisi (Derman, 2007).

Tutum: Bireyin bir objeye olumlu ya da olumsuz reaksiyon vermesine yol açan öğrenilmiş hazır olma durumudur (Demirtaş ve Madran, 2012).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Literatürde eğitim kavramının farklı tanımları yer almaktadır. Bunların içinde en yaygın olarak Ertürk (1972)'ün yapmış olduğu tanım kullanılmaktadır. Bu tanıma göre eğitim, “Bireylerin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı, istendik davranış değişikliği oluşturma sürecidir”. Yani eğitimin gerçekleşebilmesi için bireyde devamlılığı olan, gözlenebilen davranış değişikliklerinin yaşantı yoluyla kazanılması önem arz etmektedir. Bu açıdan baktığımızda eğitim, yaşantımız boyunca devam eden bir süreçtir.

Ülke ve toplumlar kendilerine özgü kültürleri doğrultusunda eğitim sistemlerini oluştururlar. Bu yönden eğitim sistemleri, içinde buldukları toplumlara ve kültürlerine özgü olup, millidir (Özcan, 2011). Ülkemizde 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda eğitim sistemimizin belli başlı prensipleri, genel ve özel amaçları yer almaktadır. Ayrıca, öğretmenlik mesleğinin yeterlilikleri, eğitim ortamları ve araç-gereçlerinin düzenlenmesi gibi devletin görev ve sorumlulukları da bir bütün halinde yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 1973, S.5101). Eğitim sistemleri, temel hedef ve amaçlara en iyi şekilde hizmet etmesi gerekmektedir. Eğitim sistemlerinin sürekli birbirleriyle etkileşim halinde olan üç temel ögesini öğretmen, öğrenci ve program oluşturmaktadır. Eğitim sistemlerinin amaçlarını yerine getirmede en önemli öge öğretmenlerdir (Çelikten vd.2005).

2.2. Öğretmen

Bir ülkede nitelikli insan gücünün yetiştirilip o ülkenin kalkındırılmasında, toplumdaki huzur ve barışın sağlatılmasında, toplumsal hayata sosyal bir birey olarak hazırlanılmasında ve toplumun kültürel değerlerinin genç jenerasyonlara aktarılmasında köprü vazifesi üstlenirler (Özden, 1999). Bu yüzden, öğretmenlik yüksek tempolu ve fazla çaba, sabır ve özveri gerektiren bir meslektir. Ceyhan (2014)'a göre öğretmenler ani ve hızlı gelişen olaylarda ya da gerçekleşmesi muhtemel olaylarda hızlı ve akılcı düşünerek olayları yönetmek ve kontrol altına almakla yüküldür. Bu denli önemli görevi üstlenen öğretmenlerin, mesleğine yönelik olumlu tutumlar geliştiren, nitelikli ve mesleğinin getirdiği görev ve sorumlulukları bilen bireyler olmaları gerekmektedir.

2.2.1. Öğretmenin Nitelikleri

Eğitim sisteminin niteliği öğretmen niteliklerini etkilemektedir. Ayrıca, öğretmenler de olması gereken kişisel nitelikler ve mesleki nitelikler de eğitim kalitesini etkilemektedir. Sonuç olarak eğitim sisteminin verimliliği ve niteliği; öğretmenin kişisel özelliklerinin yanında mesleki özelliklerinin de yeterli olmasına bağlıdır. Öğretmen niteliği öğretmenlikte hizmet öncesi ya da hizmet içi sırasında almış, öğretmenlik alan bilgisinin ve alan öğretimi bilgisinin yanında mesleğe yönelik olumlu tutumlar da oldukça önemlidir (Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006).

Günümüzde iyi öğretmen olmanın standart bir ölçüsü yoktur. Fakat öğretmenlik mesleğinin özellikleri literatürde kişisel nitelikler ve mesleki nitelikler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır (Gökçe ve Sezer, 2012). Mesleki nitelikler ise, kişisel niteliklerden farklı olarak eğitim yoluyla öğretmenlere kazandırılabilir. Bir öğretmenin mesleki niteliğinden ve mesleki yeterlilikten bahsedebilmek için genel kültür, konu alan bilgisi ve öğretmenlik mesleki bilgi ve becerilerinin bir arada olmasına bağlıdır (Erden, 1999).

Genel Kültür: Öğretmenler genel kültür alanında sahip oldukları yeterliliklerle yakından ilişkili olarak kendilerini sürekli yenileme gereksinime ihtiyaç duymaktadır. Genel kültür bilgileri, öğretmenin eğitim sürecindeki kazanımlarının bir bileşkesidir. Öğretmen, öğrencilerinin yaşam tecrübelerini artırarak hayata her açıdan hazırlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda sadece alan bilgisi yeterli olmayıp, hayata dair her alanda bilgi birikimi ve tecrübeye sahip olması gerekmektedir. Bunun için de genel kültürünü arttırmaya hayatı boyunca devam etmesi gerekmektedir. Çeşitli sosyal faaliyetler, seminer, kongre gibi programlar vasıtasıyla kendini sürekli geliştirme eğiliminde olması gerekir.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi: Öğretmen alanına derinlemesine hâkim olmasının yanında öğrencilerine anlattığı konuyu hayatın içine entegre ederek, onu dikkat çekici bir hale getirebilmesi gerekir. Bunun içinde gerekli teknik bilgiye sahip olunmasının yanında çağdaş eğitim teknolojileri de eğitimine entegre edilebilmelidir (Erden, 1999).

Alan Bilgisi: Bütün mesleklerin yetiştirilmesinde önemli rol üstlenen öğretmenlerin, zengin bir alan bilgisine sahip olmaları gerekmektedir. Bir alanda uzmanlaşma o alanı bütünüyle değerlendirme imkânı sunar. Öğretmenlerin eğitici özelliklerinin olması göz önüne alındığında, alanını derinlemesine bilmesi bir zorunluluktur.

2.2.2. Öğretmenin Özellikleri

Her mesleğin olduğu gibi öğretmenlik mesleğinin de bir takım kendine özgü özellikleri bulunmaktadır. Bu doğrultuda öğretmenlik mesleğinin özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Erden,2005).

- Tüm ülkelerde en yaygın olarak görülen mesleklerden biridir. Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de öğretmenlik, en çok tercih edilen meslekler arasındadır
- Öğretmenlerin büyük bir kısmı devlet memurudur.
- Öğretmenlik mesleğini daha çok toplumun alt sınıflarından gelen bireyler tercih etmektedir. Ülkelerin çoğunda öğretmenlerin orta ve alt gelir gruplarının ailelerinden geldiği belirlenmiştir (Tezcan, 1996). Ülkemizde öğretmenlik mesleğinin genellikle orta gelir düzeyine ait ailelerin çocukları tarafından tercih edildiği bilinmektedir...
- Öğretmenlik mesleğini genelde kadınlar tercih etmektedir. Yapılan araştırmalar ülkemizde ve diğer gelişmiş ülkelerde kadın öğretmenlerin daha çok olduğunu göstermektedir.

2.2.3. Öğretmenin Kişisel Özellikleri

Açık görüşlü ve objektif olma: Öğretmenler her şeyden önce açık ve ileri görüşlü, geniş bir vizyon sahibi olmalıdır. Öğrencilerinin davranışlarını, muvaffakiyetlerini ya da muvaffakiyetsizliklerini değerlendirirken nesnel olmalıdır.

Öğrencilerin beklentilerini/ihtiyaçlarını karşılama: Müfredat programında öğretmenin yapması gerekenler belirtilmiş olsa da öğretmen ders planında fazla uzaklaşmadan öğrencilerinin beklenti ve ihtiyaçlarını da gözetmelidir.

Eğitimde bilimsel yöntemlerden beslenme: Öğretmen, sınıf ortamında karşılaşılan problemlere bilimsel bir tabanda yanıt arar.

Eğitimde bireysel farklılıklara saygı duyma: Öğrencisinin kendine has olan yeteneklerin değerli olduğunun farkında olup, onları yetenekleri doğrultusunda yönlendirmeli.

Toplumsal değişmelerin farkında olmalı: Sosyal değişimlerden en hızlı etkilenen öğrencileri, oluşabilecek olumsuzluklardan koruyabilmenin yolu toplumsal değişmelerin farkında olup yorumlayabilmekten geçiyor.

Eğitim teknolojisindeki gelişmeleri yakından izleme: Eğitim sistemlerini daha geniş kitlelere daha kaliteli bir biçimde götürebilmek için çağdaş eğitim teknolojisindeki gelişmeleri

yakından takip eden ve kendini bu yeniliklere entegre ederek bu teknolojiyi en etkili bir biçimde eğitimin teknik ve bilimsel içeriklerine katabilmelidir.

Araştırmacı bir yapıya sahip olma: Öğretmen, öğrenme ve öğretme arzusu içinde araştırmacı bir yapıya sahip olmalıdır.

Yüksek başarı beklentisi: Hayatın farklı alanlarında öğrencilerinin başarılı olacağına inanıp, bu düşüncesini de onlara hissettirerek bu konuda onları cesaretlendirmelidir (Çelikten vd. 2005).

Öğretmenden beklenen kişisel özellikler bakımından yukarıda ifade edilen liste; ideal ve etkili bir öğretilerde bulunması öngörülen genel özellikler niteliğindedir. Ancak sınıf ortamında bir öğretmenin, bunlara ek olarak bazı özelliklere de sahip olması gerekmektedir. Bu doğrultuda Yetim ve Göktaş (2004)'a göre öğretilerde bulunması gereken kişisel özellikler şöyle özetlenebilir:

- Her şeyden önce öğrencilerini birer insan olarak değerlendirip, onları seven,
- Hayatta ne istediğini bilen, davranışlarıyla tutarlı ve dengeli bir kişiliğe sahip (Üstünoğlu, 1993),
- Pratik, mucit, realist, hisleri kuvvetli, akliselim ve çevresinde olup bitene duyarlı, soğukkanlılıkla acil ve beklenmedik olayların üstesinden gelebilen,
- Öğrencilerle samimi ilişkiler kurabilen, cana yakın, sevecen, hoşgörülü, kendisi ve çevresi ile barışık, neşeli, mutlu, güler yüzlü,
- Sahip olduğu demokratik kişiliğini sınıf ortamına ve çevresine yansıtan,
- İnsanların düşünce, din ve içsel güç hürriyetine saygılı, nazik, yeniliklere açık, disipline olabilen, çalışkan, düzenli, planlı, dayançlı, yardımsever, özü sözü bir, güvenilir, ahlaklı, adil, fedakâr, dinamik ve aktif bir kişiliğe sahip olan,
- Türkçeyi güzel, akıcı ve doğru konuşup, yazar ve sesi iyi kullanır.

2.2.4. Öğretmenin Mesleki Özellikleri

Öğretmenin en temel görevi öğretmeyi sağlamaktır. Öğretmen çok iyi kişisel özelliklere sahip olsa da bu görevi yerine getirirken birtakım mesleki niteliklere de sahip olması gerekir. Bu yüzden bir öğretmenin kişisel özelliklerinin yanında mesleki özelliklerin de yeterli olması gerekmektedir.

Öğretimde bulunması gereken mesleki özellikleri şöyle özetlenebilir (Yetim ve Göktaş (2004):

- Derslerini planlayan ve titizlikle uygulayan bu açıdan zamanını etkili kullanan,
- Öğrencilerin fizyolojik, psikolojik ve kişisel özelliklerini bilen ve buna göre davranan,
- Kurumda yönetici, öğretmen ve öğrenci aileleri ile işbirliği içinde olan,
- Bireysel gelişmeleri dikkate alarak öğrenme ve öğretme metotlarını konulara uygulayan
- Ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanarak öğrencilerini, programları ve kendisini değerlendirerek bu yöndeki eksiklikleri gideren (Bilgen, 1988),
- Yeni eğitim teknolojilerini sınıfta kullanan bu açıdan öğretilerde yeniliklere açık olan,
- Konuların içeriğini sınıf ortamına uyduran ve bu açıdan öğrenmeyi kolaylaştıran,
- Öğrencilerin problem çözme becerilerini, dizgesel ve kreatif düşünme becerilerini geliştirmeye çalışan,
- Öğretim programlarının planlanmasına, geliştirilmesine, uygulanmasına veya değiştirilmesine katkı sağlayan,
- Okul ve toplum işlerini birleştirerek öğrencileri hayata hazırlayan,
- Akılcı ve bilimsel düşünme yeteneğine ve eleştirel düşünme becerilerine sahip olan,
- Kurum içi ve kurum dışı sosyal ve kültürel faaliyetlere katılan,
- Öğrencilerin dinleme, anlama ve anlatma yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olan.

2.3. Tutum Kavramı

Literatür incelendiğinde tutum kavramı ile ilgili olarak değişik tanımlar bulunmaktadır. Tutum, bir bireye isnat edilen ve onun psikolojik nesne ile ilgili fikir, his ve tutumlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1988). İnceoğlu (1993)'na göre, kişinin kendine ya da çevresindeki herhangi bir mevzu, nesne ya da hadiseye karşı tecrübe motivasyon ve davranışsal bir reaksiyon temayülüdür. Ayrıca, kişinin bütün objelere karşı göstereceği reaksiyonlar ve vaziyetler üzerinde yönlendirici veya dinamik bir kuvvet oluşturan, zihinsel ve sinirsel bir davranışta bulunmaya hazır olma hâli olarak da tanımlanabilir (Allport, 1935).

2.3.1. Tutumu Oluşturan Temel Öğeler

Tutum, bireyin belli bir konuyla ilgili düşünce, duygu ve davranışlarından meydana gelmektedir. Tutumların; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç temel ögesi arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayıma göre, bireyin bir

mevzu ya da nesne üzerine deneyimleri ondan hoşlanmasını gerektiriyorsa (bilişsel), birey o nesneden hoşlanır (duygusal öge) ve bunu sözcükleri ya da hareketleri (davranışsal öge) ile ortaya koyar (Tekarslan vd. 1989). Kısacası bu üç öge, kişinin ne hissettiği neye inandığı, ne düşündüğü ve nasıl hareket ettiğinin bir birleşimidir (Sakallı, 2001).

1.Bilişsel (Zihinsel) Öge: Tutum nesnelere hakkındaki öğretilere dayanır. Herhangi bir tutumun parçası, tutum nesnesine bağlı olarak sahip olunan fikir, öğreti ve bilgilerin tümüdür (İnceoğlu, 2004). Bilişsel öge, bireyin düşünme süreçlerinde kullandığı bir sınıflama durumudur. Buna aynı zamanda bilgilerin gruplandırılması da denilmektedir. Tutumun bilişsel ögesi, bireyin genel olarak etrafındaki uyaranlara ilişkin, yaşadığı tecrübelerle ilgili bilgi birikimine bağlıdır. Tutumun konusunu oluşturan bir obje, bir kişi, bir bireyle ilgili bu bilgiler, genellikle bireyin o obje, o kişi ya da durumla ilgili olarak yaşadığı tecrübeler vasıtasıyla elde edilir. Birey, bu tür uyarıcı ya da uyaran grubunun var olduğunu doğrudan ya da dolaylı olarak öğrenmesi gerekir. Çünkü birey, mevcudiyetinden bilgili olmadığı bir duruma karşı tutum oluşturamaz (İnceoğlu, 2004).

2.Duygusal Öge: Tutumun kişiden kişiye farklılaşan ve gerekçelerle izah edilemeyen hoşlanma ya da hoşlanmama yönünü oluşturur. Tutumlar duygusal öğeleri içerme dercesine göre farklılaşmaktadır. Çevre ile ilgili malumat, duyum ve tecrübelerin bölümlendirilmesinin yanı sıra, bu sınıfların olumlu, olumsuz olaylarla, arzulanan ya da arzulananmayan amaçlarla ilişkilendirilmesi söz konusudur. Böyle bir ilişki tutumun, duygusal ögesini oluşturur. Ancak duygusal öge, bilişsel ve davranışsal öğeden bağımsız olarak varlık kazanamaz. Bireyin herhangi bir tutuma karşı olumlu ya da olumsuz yaklaşım içinde olması önceki deneyimlerle ilgili bir durumdur. Kısacası tutumun duygusal ögesi, kişinin sahip olduğu değerler sistemi ile yakından ilgilidir.

3.Davranışsal Öge: Tutumun bir objeye ya da vaziyete karşı geliştirilen sözler ya da hareketlerde gözlemlenebilen davranışlar yönünü oluşturur. Bireyin geliştirdiği olumlu ya da olumsuz tutum karşısında duyguya eşlik eden davranışlar görülmektedir. Ancak kişiler, bazen yaşadıkları her duyguyu davranışlarına aksettirmemeyi yeğlemektedirler. Bu nedenle tutumların belirlenmesi zordur ve her zaman mümkün olmamaktadır (Morgan, 1998; Silah, 2000).

Kısacası üç tutum ögesi sacayağı gibidir ve sürekli etkileşim içindedir. Herhangi birinde ortaya çıkan değişiklik diğer ögeyi etkiler ve zincirleme bir değişimi tetikleyebilir.

Tutumun özelliklerini özetleyecek olursak:

- Tutumlar öğrenilmiş eğilimlerdir.
- Tutumlar kalıcı değildir, zamanla değişebilir, değiştirilebilir.
- Bireyin davranışı ile tutumu arasında bir uyum, tutarlılık olması beklenmektedir.
- Tutumlar nesne, kavram gibi belli bir odak noktasına sahiptirler.
- Bazı tutumlar birbiriyle ilişkili iken, bazılarında ilişki olmayabilir.
- Tutum psikolojik bir objeye ilişkindir.
- Tutumlar reaksiyon vermeye hazır olmayı içermektedir.
- Tutumlar güdüleme gücüne sahiptir, değerlendirme içerir.
- Bir tutumun öğeleri arasında tutarlılık vardır. Güçlü ve aşırı tutumlarda bu tutarlılık daha fazladır.
- Tutumların, yönü, derecesi ve yoğunluğu vardır. Düşük derece ve yoğunluktaki tutumların değiştirilmesi kolay olabilirken, uzun süredir korunan tutumların değiştirilmesi ise oldukça zordur.

Bilimsel çalışmalar, öğretmenlerin kişilik, tutum ve davranışlarıyla, öğrencileri etkilediğini ortaya koymuştur. Öğretmenlerin, öğrencilere ve okul çalışmalarına yönelik tutumları öğrencilerin daha etkili öğrenmesini ve kişiliklerini önemli ölçüde etkilemektedir (Küçükahmet, 1976). Öğretmenin ne anlattığı değil nasıl anlattığı önemlidir. Çünkü öğretmenin fikrî tutumu, hissî tepkileri, çeşitli alışkanlıkları ve olayları yorumlama biçimleri öğrencileri etkilemektedir (Gürkan, 2000). Mesleğine karşı olumlu tutum geliştirebilmiş öğretmenler, olumlu tutumu davranışlarına yansıtarak mesleğini severek icra ederler. Bu nedenle öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğe karşı tutumlarının belirlenmesi ve olumlu tutumların artırılmasına yönelik yurtiçinde yapılan pek çok çalışma bulunmaktadır.

2.4. Alan yazında Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum

2.4.1. Yurt İçinde Yapılmış Araştırmalar

Yurt içinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar üzerine pek çok araştırma yapılmıştır. Çapa ve Çil (2000) araştırmasında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesini amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda 1998 yılı bahar döneminde ODTÜ Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 340 öğretmen adayına ÖMYTÖ uygulanmıştır. Elde edilen bilgiler ışığında; öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutum puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğretmenlik mesleğini sevme ve öğretmenlik mesleğine duyulan saygı alt boyutlarında kız ve erkek adaylar arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca adayların devam ettikleri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler tutum puanlarının 3.sınıf öğrencilerde daha yüksek olduğunu göstermiştir. Tutum puanları ile ÖSYS'deki tercih sırası değişkeni arasında ise anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Kaplan ve İpek (2002) araştırmasında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını bazı değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma örneklemini, 2000-2001 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi Matematik bölümlerinde öğrenim gören 65'i kız, 89'u erkek olmak üzere toplam 154 matematik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; matematik öğretmenliği adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilirken diğer değişkenler olan sınıf ve fakültele göre anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanmıştır.

Çetin (2003), 14 tane Eğitim Fakültesinde 2001-2002 öğretim yılında 4.sınıfta öğrenim gören toplam 1112 öğrenci ile çalışmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda; Eğitim Fakültesi öğrencilerinin mesleğine yönelik tutumları "Olumlu" olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında; öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine, mezun oldukları liseye, mezun oldukları liseyi tercih nedenlerine, okudukları öğretmenlik programını tercih sırasına, ailede öğretmen bulunma durumuna, ailedeki öğretmenlerin yakınlık derecelerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ancak okudukları öğretmenlik programı ve kardeş sayısı gibi değişkenlerin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını farklılaşdırmadığı ortaya konulmuştur.

Ayrıca öğrencilerin anne ve baba eğitim seviyelerinin ölçekten alınan toplam puanlarda farklılık oluşturmadığı da belirtilmiştir.

Serin, Serin, Saracaloğlu ve Kesercioğlu (2004) araştırmalarında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma örneklemini, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi'nde bulunan ilköğretim bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Ortaöğretim Biyoloji, Kimya, Fizik ve Matematik Anabilim Dallarından toplam 206 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ‘Orta’ seviyede olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda tutum puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamazken, tutum puanları ile branş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Ayrıca tutum puanlarının lise türü, lise mezuniyet derecesi, yaşadığı yerleşim birimi gibi diğer değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermediği de tespit edilmiştir.

Bulut ve Doğan (2006) araştırmalarında, farklı alanlarda öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarını karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmaya 2004-2005 öğretim yılı bahar ve güz dönemlerinde Erzincan Eğitim Fakültesi'nde Okul Deneyimi-I ve Okul Deneyimi-II derslerine devam eden toplam 865 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada veriler, anket kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, program ve sınıf değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında önemli bir farkın olduğu, ancak cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006) tarafından, Fen Bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla Buca Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği'nde öğrenim gören 300 öğretmen adayı ile bir çalışma yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına Soran, Demirci ve Atav (1996) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ uygulanmıştır. Aynı zamanda adaylara cinsiyet, sınıf, tercih sırası ve ailesinde öğretmen olup olmaması gibi farklı değişkenlere ait sorular da yöneltilmiştir. Araştırmanın sonucunda fen bilgisi öğretmen adaylarının tutum puanlarının ‘Kararsızımdan’ ‘Katılıyorum’ doğru olduğu belirlenmiştir ve genel olarak tutumları ise ‘Olumlu’ olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tutumları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farkın olduğu ve bu farkın kız adayların lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf düzeyi değişkenine göre tutumlarındaki değişimlere bakıldığında da 1. ve 3. sınıflar arasında anlamlı bir farkın olduğu ve bu farkın 3. sınıflar lehine olduğu görülmüştür.

Tercih sırası değişkeni ile tutumları arasında da anlamlı bir fark bulunmuş ve bu farkın tercih sırası 1-3 olanların lehine olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının tutumları ile ailesinde öğretmen olup olmaması durumu değişkenine göre de anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Terzi ve Tezci (2007) araştırmalarında, ortaöğretime öğretmen yetiştiren programlar ile ilköğretime öğretmen yetiştiren lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf ve program değişkenleri açısından karşılaştırmalı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda 2005-2006 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi bünyesindeki ilköğretim, Türkçe, Yabancı Diller ve Ortaöğretim Fen ve Sosyal Alanlarda öğrenim gören 511 öğretmen adayı ile çalışılmıştır. Araştırmada veriler, Üstüner (2006) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonucunda; genel olarak öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ‘‘Olumlu’’ ve ‘‘Yüksek’’ düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca cinsiyetin tutumlar üzerine etkisine bakıldığında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilirken, program ve sınıf düzeyi değişkenlerinin tutumlar üzerinde bir etkisinin olmadığı ortaya konulmuştur.

Çapri ve Çelikkaleli (2008)’nin çalışması, adayların öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarını cinsiyet, program ve fakülte değişkenlerine göre belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma örneklemi, Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi son sınıfta okuyan 158’i erkek, 92’si kadın olmak üzere toplam 250 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırma sonucunda; cinsiyetin adayların öğretmenliğe ilişkin tutumları üzerinde önemli bir etkisinin olduğu tespit edilirken, program ve fakülte değişkenlerinin ise anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

İlter (2009) ise öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, 2008-2009 eğitim öğretim yılında Fırat, İnönü ve Erzincan Üniversiteleri Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 312 dördüncü sınıf öğretmen adayları ile çalışılmıştır. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından geliştirilen ÖMYTÖ ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda; sınıf öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının genel olarak ‘‘Olumlu’’ olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı belirlenirken, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim düzeyleri ve ailede öğretmen olma durumu değişkenleri ile tutum puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ortaya konulmuştur.

Gülsoy (2010), Fizik Öğretmenliği öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Fizik Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 124 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; Fizik Öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının ‘‘Düşük’’ olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tutumları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamazken, sınıf düzeyi ve yaş grubu değişkenleri ile tutum arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Pektaş ve Kamer (2011), fen bilgisi öğretmenliği adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından incelemiştir (cinsiyet, mezun olunan lise türü, üniversite, sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim durumu). Araştırmaya 2008-2009 eğitim öğretim yılında 3 farklı üniversitede öğrenim gören 382 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere, Akkuzu ve Akçay (2008) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ uygulanarak ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında, kadın adayların erkeklere göre öğretmenlik mesleğine yönelik daha pozitif tutum sergilediği belirlenmiştir. Mezun olunan lise türü değişkenine göre Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının tutum puanlarının en yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ailesinde üniversite mezunu bulunan öğretmen adaylarının ve sınıf düzeyi dördüncü sınıf olan öğretmen adaylarının tutum puanlarının olumsuz yönde farklılaştığı ortaya konulmuştur.

Gökçe ve Sezer (2012) tarafından, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 536 öğretmen adayıyla bir çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmada verilere ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ ile Çetin (2006) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ kullanılarak ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının tutumları ile cinsiyet, okudukları bölüm, mesleğe başladıklarında çalışmak istedikleri kurum, mesleğine yönlendiren nedeni ve akademik başarı ortalaması gibi değişkenler arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Ayrıca sınıf düzeyi ve mezun olunan lise türü değişkenleri ile tutum puanı arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

Kocaarslan (2014) yürüttüğü araştırmasında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını bazı değişkenler açısından anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla 260 öğretmen adayı ile çalışmıştır. Araştırmaya 2012-2013 öğretim yılında Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 5 farklı programda kayıtlı olan 260 öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Tanel, Şengören ve Tanel (2007) tarafından geliştirilen ‘‘Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açısı Tutum Ölçeği’’ kullanılmıştır.

Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun ‘‘olumlu’’ olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmen adaylarının tutum puanları ortalamaları arasında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Sınıf öğretmenliği programı ile Fen Bilgisi öğretmenliği programı arasında Sınıf öğretmenliği programı öğrencileri lehine olmak üzere anlamlı bir farklılığın olduğu da tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailede bir öğretmen bulunup bulunmaması, anne ve babanın eğitim düzeyi değişkenlerinin onların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir.

Taşdemir (2014) araştırmasında, İlköğretim matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma örneklemini, 2012-2013 eğitim öğretim bahar yarıyılında Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünün her sınıf düzeyinde öğrenim gören toplam 158 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ ve Erkuş, Şanlı, Bağlı ve Güven (2000) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ uygulanarak elde edilmiştir. Araştırma sonuçları; adayların mesleğe yönelik tutumlarının ‘‘Uygundur’’ düzeyinde ve olumlu olduğunu göstermektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının tutumları cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim durumu ve mezun olunan lise türü değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.

Uca (2015) araştırmasında, fakülte öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile hoşgörü değerine sahip olma düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç ışığında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesinin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 371 son sınıf öğrencisi ile çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’, Çetin (2003) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ ve Çalışkan ve Sağlam (2012) tarafından geliştirilen ‘‘Hoşgörü Eğilim Ölçeği’’ uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları ile hoşgörü değerine sahip olma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının mesleklerine göre tutumları ile cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenleri arasında anlamlı farklılık bulunurken; yaş, anne-baba mesleği ve ekonomik gelir düzeyi değişkenleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Yılmaz (2015) yaptığı bir çalışmada, sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının oluşmasında cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü ve ailede eğitimci bulunup bulunmaması değişkenlerinin anlamlı bir farklılığa sebep olup olmadığı araştırmıştır. Araştırma örneklemini, 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde eğitim alan her sınıf düzeyinde 478 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri, Üstüner (2006) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda, adayların mesleğe yönelik olumlu tutumlarının 2.sınıftan sonra düzenli olarak azaldığı gözlenmiştir. Bu azalmanın sebeplerini ortaya koymak amacıyla 3. ve 4. Sınıf öğretmen adaylarından 62 adet katılımcı ile yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları sınıf öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının yaklaşık olarak ‘‘Kesinlik Katılıyorum’’ boyutunda olduğunu göstermektedir. Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterirken, ailelerinde eğitimci bulunup bulunmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Araştırmada kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca tutum puanı ile sınıf düzeyi değişkeni arasında ise 4.sınıf öğretmen adaylarının en düşük tutum puanına sahip olduğu da tespit edilmiştir.

Cinpolat, Alıncak ve Abakay (2016) çalışmalarında, Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu’nda öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlamışlardır. Araştırmaya, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu’nda öğrenim gören 186 öğrenci katılmıştır. Araştırmada Çetin (2006) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ uygulanmış ve verilere ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin mesleğe karşı tutumlarının olumlu olduğu ve kız öğrenciler lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı, yaş arttıkça mesleğe karşı olumlu tutumun arttığı, Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tutumlarının diğer bölümlerden anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu saptanmıştır.

Özkan (2017), Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi ve bölümler arası karşılaştırmayı amaçlandığı araştırmada, 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın her sınıf düzeyinde öğrenim gören 480 öğretmen adayı çalışılmıştır. Araştırma verilerine, araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve Üstüner (2006) tarafından hazırlanan ÖMYTÖ uygulanarak ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan, Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları genel olarak "Olumlu" düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenliğe yönelik tutum ile mesleği seçme nedeni arasında her iki bölümde öğrenim gören öğretmen adaylarından "Hayalimdeki Meslek" nedeniyle seçen adayların daha olumlu tutum sahibi oldukları gözlemlenmiştir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mezun olunan lise türü, ailede ya da yakın çevrede öğretmen olup olmaması durumu, aile gelir düzeyi ve önceki yaşadığı yerleşim birimi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Araştırmada tutumlar ile diğer değişkenler (cinsiyet, yaş aralığı, sınıf düzeyi, tercih sırası, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu) arasında ise bir bölüm öğrencilerinde anlamlı fark bulunurken diğer bölümde öğrenim gören öğrencilerde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Dikmen ve Tuncer (2018), pedagojik formasyon eğitimine kayıtlı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunu incelenmesi amacıyla, 2016-2017 öğretim yılında Fırat Üniversitesi'nde programa kayıtlı rastgele seçilen 283 öğrenci ile çalışmışlardır. Araştırmaya katılan öğrencilere Çetin (2006) tarafından geliştirilen 35 maddelik "Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği" uygulanmış ve verilere ulaşılmıştır. Çalışmada, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, mezun veya son sınıf olma durumu, öğrenim görülen veya mezun olunan fakülte, pedagojik formasyon eğitimde en sevdiği ders ve öğrenim gördüğü/mezun olduğu üniversite değişkenlerine göre karşılaştırma yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre pedagojik formasyon eğitiminde öğrenim gören öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarının yüksek olduğu, tutumun cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

2.4.2. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Yurt içinde yapılan çalışmaların yanı sıra yurt dışında da öğretmen adaylarının sahip olduğu tutumlar üzerine çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Smith (1973), İngiltere'deki Garnet Üniversitesindeki öğrencilerin öğretmenliğe ilişkin tutumlarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmese de kız öğrencilerin tutum puanlarının yüksek olduğunu vurgulamıştır.

Lemaster (1981), öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları, strese ilişkin görüşleri ve okulun örgütsel yapısı arasındaki ilişkileri incelemiş ve öğretmenlerin strese ilişkin görüşleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve okulun örgütsel yapısı arasında önemli derece ilişkilerin olduğu tespit etmiştir.

Lubis (1988) tarafından yapılan ve öğrenci tutumlarının farklı değişkenler açısından incelendiği araştırmada; öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip oldukları, öğrencilerin pedagojik derslere ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile pedagojik derslere yönelik görüşleri, cinsiyet, koleje giriş yılı, kolejdeki program alanı ve kolej not ortalaması ile ilişki olduğu belirlenmiştir.

Shaukat (2004), Pakistan'da öğretmen yetiştiren kurumların mesleğe yönelik olumlu öğretmenlik tutumları kazandırma yönünden etkililiğini incelediği bir araştırmada, öğretmen yetiştiren kurumların mesleki tutum geliştirme yönünden etkili olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca cinsiyet ve öğretim süresi değişkenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde etkili olduğu sonucuna da varılmıştır. Ailenin öğrenim durumu ile devam edilen öğretmenlik programının ise tutumları farklılaştırmadığını ortaya çıkarmıştır.

Shippen, Crities, Houchins, Ramsey ve Simon (2005), öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarını belirlemek üzere yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre kaynaştırma öğrencilerine yaklaşım açısından kadın ve erkek öğretmen adayları arasında kadın öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir biçimde farklılaşma olmadığı saptanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, nicel çalışmalarda kullanılan ‘‘geçmişte ya da halen var olan bir durumu ortaya koymayı amaçlayan’’ betimsel tarama modeli (Karasar, 1999) kullanılmıştır. Betimsel tarama çalışmaları güncel durumun ne olduğunu bulmak ve duruma anlam verilmesini amaçlayan çalışmaları ‘‘tanımlayıcı’’, nedenleri açıklayarak anlamlandırmaya çalışan çalışmaları da ‘‘açıklayıcı’’ özelliktedirler (Ural ve Kılıç, 2006). Betimsel tarama modelleri genel tarama ve örnek olay taramaları olmak üzere kendi içinde iki gruba ayrılır. Genel tarama modelleri, çok sayıda bireyden oluşan bir evren ve bu evreni temsil ettiği varsayılan bir örneklemeden oluşmaktadır. Genel tarama modellerinde amaç, örneklemeden elde edilen veriler yardımıyla evren hakkında genel bir yargıya ulaşmaktır (Karasar, 2012). Buna göre yapılan çalışmanın modelini genel tarama ve özelliğini de açıklayıcı olarak tanımlamak doğru olur. Bu çalışmayla, dördüncü sınıf Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelenmesi sonucu, adayların tutumları hakkında genel bir sonuca ulaşılması amaçlanmaktadır. Çalışmanın amacı ve varılmak istenilen sonuç göz önünde bulundurulduğunda, çalışmanın genel tarama modeli şeklinde ele alınması uygun görülmüştür.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, 2017-2018 Eğitim Öğretim yılı Bahar dönem içerisinde Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının tamamını kapsamaktadır. Çalışmanın örnekleminde ise Fen Bilgisi Eğitimi ve Matematik Eğitimi Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 180 öğretmen adayı yer almıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışma verilerinin toplanması aşamasında iki farklı soru formundan yararlanılmıştır. Bunlardan birincisi; EK 1.’de verilen, çalışmacı tarafından geliştirilen ve katılımcıların sosyodemografik özellikleri hakkında bilgi veren Kişisel Bilgi Formu’ dur. İkincisi ise; EK 2.’de verilen, Üstüner (2006) tarafından geliştirilen, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları hakkında bilgi veren ve tutumlarını ölçmede kullanılan ÖMYTÖ.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada yer alan katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, 12 sorudan oluşmaktadır. Kişisel bilgi formunda; cinsiyet, yaş aralığı, öğrenim görmekte olduğu bölüm, bölümü tercih etme sırası, mezun olunan lise türü, ailesinde ya da yakın çevresinde öğretmen varlığı, ailesinde üniversite okumuş/okuyan olup olmaması durumu, katılımcının yaşadığı ortam, ailesinin yaşadığı yerleşim birimi, katılımcının aylık harcama miktarı, haftalık ortalama çalışılan ders saati (KPSS) ve ek bir özel ders alma ya da dershaneye gitme (KPSS) durumlarına dair sorular yer almaktadır. Bu sorular yardımıyla; katılımcıların demografik özellikleri hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır (EK 1. Kişisel Bilgi Formu).

3.3.2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)

Bu araştırmada Üstüner (2006) tarafından geliştirilen ÖMYTÖ kullanılmıştır. Ölçek tek boyutlu likert tipi 34 madde den oluşan bir tutum ölçeğidir (Ölçekte 2.5.6.7.8.15.20.21.30. ve 32.maddeler olumsuz tutum ifadeleri içermektedir). Beşli likert tipi olan bu ölçekte kullanılan puanlama Tablo 3. 1.'de verilmiştir.

Tablo 3. 1. Tutum Ölçeği Puanlaması

MADDELER	OLUMLU MADDE	OLUMSUZ MADDE
Tamamen Katılıyorum	5	1
Çoğunlukla Katılıyorum	4	2
Orta Düzeyde Katılıyorum	3	3
Kısmen Katılıyorum	2	4
Hiç Katılmıyorum	1	5

Üstüner (2006)'in çalışmasında, ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur. Öğretmen Mesleğine Yönelik Tutum ile ilgili 34 adet ifadenin güvenilirliğinin test edilmesi amacı ile yapılan Cronbach alfa güvenilirlik analizi sonucunda, bu çalışmanın Co. Alpha güvenilirlik katsayısı 0,83 olduğu bulunmuştur. Elde edilen katsayı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermekte, dolayısıyla çalışmadan herhangi bir soru çıkarmayı gerektirmemektedir. Güvenilirlik analizinin ardından yapı geçerliliğinin test edilmesi amacı ile 34 ifadenin bulunduğu ölçeğe faktör analizi uygulaması yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda elde edilen değerler Tablo 3. 2.'de verilmiştir.

Tablo 3. 2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Güvenirlik ve Geçerlik

İfadeler	Açıklana Varyans	İç Tutarlılık	KMO
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Soru 1-34	44%	0,83	0,93

Tablo 3. 2.'de Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Güvenirlik ve Geçerlik ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Yapılan faktör analizi sonucunda tek bir temel boyut olduğu tespit edilmiştir. Bu boyut "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum" olarak isimlendirilmiştir. Faktör analizinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterlilik katsayısı 0,93 olarak hesaplanmıştır. Bu katsayı yapılan 180 adet anketin faktör yapısını ortaya koymak için yeterli sayıda olduğunun göstergesidir. Ayrıca faktör yapılarının anlamlılığının test edildiği Bartlett Testi sonucuna göre ($p=0,001$) elde edilen boyutlar yapısal olarak anlamlıdır. Elde edilen temel boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %44'nü oluşturmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması aşamasında öncelikle ilgili makamlardan dilekçe yoluyla veri toplama izni talep edilmiştir ve bu talep uygun bulunmuştur.

EK 3. Araştırma İzin Formu A (Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

EK 4. Araştırma İzin Formu B (Eğitim Fakültesi Dekanlığı)

Veri toplama aşamasında e-posta yoluyla Doç. Dr. Mehmet ÜSTÜNER' e ulaşılmaya çalışılmıştır. Geliştirmiş olduğu Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği' ni araştırmada kullanabilmek için, kullanım izni talep edilmiştir. Sn. Doç. Dr. Mehmet ÜSTÜNER e-posta yoluyla, ölçeğin kullanımına dair gerekli izni verdiğini belirtmiştir.

EK 5. Ölçek İzin Formu (Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği)

Daha sonra Kişisel Bilgi Formu ile beraber Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği araştırmacı tarafından öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Veri toplama araçlarının uygulanmasına geçmeden önce "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formunun" samimi ve içtenlikle cevaplamaları için araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan Kişisel Bilgi Formu ve ÖMYTÖ’de elde edilen veriler paket programına tek tek tanımlandıktan sonra istatistiksel analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma sorularına uygun olarak betimleyici istatistikleri; Frekans-Yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma bulunarak, bağımsız gruplar için t testi ve tek yönlü varyans analizi gibi istatistiki çözümlenmelerle veriler karşılaştırılmıştır.

Araştırmada uygulanan istatistiksel yöntemler sırasıyla;

- Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’
- Tutum puanlarının yaş aralığına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’
- Tutum puanlarının öğrenim gördükleri bölüme göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’
- Tutum puanlarının öğrenim gördükleri bölümü tercih etme sırasına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’
- Tutum puanları ile mezun olunan lise türü arasındaki farklılığı incelemek amacıyla ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’
- Tutum puanlarının ailede ve yakın çevrede öğretmen varlığına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’
- Tutum puanlarının yaşadığı ortam değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’
- Tutum puanları ile ailenin yaşadığı yerleşim birimi arasındaki farklılığı incelemek amacıyla ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’
- Tutum puanları ile aylık harcama miktarı arasındaki farklılığı incelemek amacıyla ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’
- Tutum puanları ile haftalık ortalama çalışılan ders saati arasındaki farklılığı incelemek amacıyla ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’
- Tutum puanlarının sınava hazırlanma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’ uygulanmıştır.
- Ayrıca öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarının tespit edilmesi amacı ile kümeleme analizi yapılmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarına etki eden (cinsiyet, yaş aralığı, öğrenim gördükleri bölüm, bölümü tercih sırası, mezun olunan lise türü, ailede ve yakın çevrede öğretmen varlığı, yaşadığı ortam, aile

yerleşim birimi, aylık harcama miktarı, haftalık ortalama çalışılan ders saati ve sınava hazırlanma) değişkenlerin belirlenmesi amacı ile ‘‘Ki-Kare (X^2)’’ analizi uygulanmıştır.

- Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum gruplarının yaş, bölümü tercih sırası ve haftalık ders çalışma saatine göre farklılığını incelemek için ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’, farklı olan grupları tespit etmek içinde ‘‘Sidak Testi’’ uygulanmıştır.
- Yaş-Tercih Sırası-Ders Saati İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacı ile ‘‘Korelasyon Analizi’’ uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, toplanmış olan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgular sunulmakta ve açıklanmaktadır.

4.1. Öğretmen Adaylarının Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular

Kişisel bilgi formundan elde edilen verilerin frekans ve yüzdeleri Tablo 4. 3.'de sunulmuştur.

Tablo 4. 3. Kişisel Bilgilere Yönelik Frekans ve Yüzdeler

		N	%
Cinsiyet	Kız	142	78,9
	Erkek	38	21,1
Yaş Aralığı	20-22	135	75,0
	23 ve üzeri	45	25,0
Bölüm	Fen Bilgisi Öğrt.	101	56,1
	Matematik Öğrt.	79	43,9
Tercih Sırası	1-10 arası	143	79,4
	11 ve üzeri	37	20,6
Lise Türü	Anadolu Lisesi	92	51,1
	Öğretmen Lisesi	41	22,8
	Diğer Lise	47	26,1
Ailede/Yakın Çevrede Öğretmen Varlığı	Var	131	72,8
	Yok	49	27,2
Yaşadığı Ortam	Yurt	68	37,8
	Ev	112	62,2
	Baba	13	7,2
	Kardeş	84	46,7
	Anne-Baba	6	3,3
	Anne-Kardeş	1	0,6
	Baba-Kardeş	8	4,4
	Anne-Baba-Kardeş	7	3,9
	Yok	56	1,1
Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi	Köy	37	20,6
	İlçe Merkezi	75	41,7
	İl Merkezi	68	37,8
Aylık Harcama	1000 TL altı	123	68,3
	1000-1500 TL arası	48	26,7
	1500-2000 TL arası	9	5,0
Ortalama Çalışılan Ders Saati	0-10 saat	107	59,4
	11-20 saat	41	22,8
	21-30 saat	32	17,8
Sınav Takviye	Dershane	90	50,0
	Hiçbiri	90	50,0
	Toplam	180	100,0

Tablo 4. 3. İncelendiğinde, 180 öğretmen adayına ait cinsiyet, yaş, bölüm, tercih sırası alt gruplarının birey sayıları ve yüzdeleri yer almaktadır.

Buna göre katılımcıların: 142'si (%78,9) kadın, 38'i (%21,1) erkek olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımları göz önüne alındığında çoğunluğun, kadın adaylardan oluştuğu görülmektedir. Yaş aralıkları çoğunlukla 20-22 yaş aralığındadır (%75). Öğrenim görmekte olduğu bölüme göre 101' i (%56,1) Fen Bilgisi Öğretmenliği, 79'u (%43,9) Matematik Öğretmenliği olduğu tespit edilmiştir. Çoğunlukla bölümlerini, ilk on tercih sırası (1-10) arasından seçtikleri görülmektedir (%79,4). Çoğunlukla Anadolu Lisesi mezunu oldukları görülmektedir (%51,1). Büyük bir çoğunluğunun ailesinde veya yakın çevresinde öğretmen bulunmaktadır (%72,8). Çoğunlukla ailede üniversite okuyan en az bir kişi var. Yaşadığı ortama göre çoğunlukla ev ortamında kalıyor (%62,2). Ailelerinin büyük çoğunlukla ilçe ve il merkezlerinde yaşadıkları görülmektedir. Aylık harcama miktarlarının çoğunlukla 1000 TL altında yoğunlaştığı görülmektedir. Ortalama çalışılan ders saatine göre:107'si (%59,4) 0-10 saat, 41'i (%22,8) 11-20 saat arası, 32'si (%17,8) 21-30 saat arası olduğu belirlenmiştir. 90'ı (%50,0) sınav için dersane takviyesi aldığını belirtirken diğer 90 kişi (%50,0) ise herhangi bir takviye almadıklarını belirtmişlerdir.

4.2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde öğretmen adaylarının, uygulanan ÖMYTÖ'ye verdikleri cevaplar ve aldıkları puanların, Kişisel Bilgi Formunda yer alan demografik özelliklerine göre anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın birinci alt probleme dayalı olarak, öncelikle Fen Bilgisi ve Matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel tutumları ortaya konulmaya çalışılmıştır. 34 maddeden oluşan ÖMYTÖ'nün uygulanması sonucunda ortaya çıkan genel dağılım Tablo 4. 4.'de verilmiştir.

Tablo 4. 4. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Genel Tutum Puanları

Ölçek	N	\bar{X}	S.s.	Min.	Max.	Madde Sayısı
Genel Tutum Puanları	180	117,86	14,149	70,00	161,00	34

Tablo 4. 4. İncelendiğinde, eğitim fakültesi dördüncü sınıf fen bilgisi ve matematik Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik “toplam” tutum puanlarının ortalaması ile ölçeğin cevaplanması sonucunda ulaşılan minimum ve maksimum tutum puanları görülmektedir. Öğretmen adaylarının ölçekten almış oldukları toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,86$, standart sapması 14,14, minimum tutum puanı 70,00 ve maksimum tutum puanı 161,00’dır. Elde edilen bulgular ışığında öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu olduğu söylenebilir. Ayrıca standart sapmanın yüksek çıkmaması ile grubun kendi içinde tutarlı olduğu söylenebilir.

4.3. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına Etki Eden Değişkenlerin Belirlenmesi
Katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına etki eden değişkenlerin tespit edilmesi amacı ile yapılan analizler çalışmanın bu bölümünde verilecektir.

Tablo 4. 5. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Cinsiyetleri Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu

Ölçek	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.s.	t	p
Ö. M. Y. T.	Kadın	142	117,18	13,73	-1,26	0,21
	Erkek	38	120,42	15,54		

Tablo 4. 5.’te Araştırmanın ikinci alt problem olan “Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adayları içerisinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin “Bağımsız Gruplar T-Testi” sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 5. İncelendiğinde, kadın öğretmen adaylarının toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,18$, erkek öğretmen adaylarının toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=120,42$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=-1,26$, $p=0,21$). Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği fakat erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4. 6. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Yaş Aralığı Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu

Ölçek	Yaş	N	\bar{X}	S.s.	t	p
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	20-22 yaş	135	117,84	13,08	-0,04	0,97
	23 +	45	117,93	17,12		

Tablo 4. 6.'da Araştırmanın üçüncü alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar, yaş aralıklarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 6. İncelendiğinde, 20-22 yaş aralığında olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,84$, 23 yaş ve üzerinde (23+) olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,93$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile yaş aralığı değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=-0,04$, $p=0,97$). Bu sonuca göre, 20-22 yaş aralığı ile 23 + üzerinde olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4. 7. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Bölümü Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu

Ölçek	Bölüm	N	\bar{X}	S.s.	t	p
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Fen	101	118,47	14,89	0,65	0,52
	Matematik	79	117,09	13,19		

Tablo 4. 7.'de Araştırmanın dördüncü alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları açısından öğrenim görmekte olduğu bölümler arasında anlamlı bir fark var mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 7. İncelendiğinde, fen bilgisi bölümü öğretmen adaylarının toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,47$, matematik bölümü öğretmen adaylarının toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,09$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup

olmadığını belirlemek amacı ile yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmen adaylarını tutum puan ortalamaları ile öğrenim gördükleri bölüm değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=0,65$, $p=0,52$). Bu sonuca göre, fen bilgisi bölümü ile matematik bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4. 8. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Tercih Sırası Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu

Ölçek	Tercih Sırası	N	\bar{X}	S.s.	t	p
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	1-10 sıra	143	118,25	13,80	0,73	0,47
	11 +	37	116,35	15,52		

Tablo 4. 8.'de Araştırmanın beşinci alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları bölümlerini tercih etme sıralarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 8. İncelendiğinde, 1-10 arası tercih sırasında bulunan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,25$, 11 ve üzeri (11+) tercih sırasında bulunan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=116,35$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile bölümü tercih sırası değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=0,73$, $p=0,47$). Bu sonuca göre, 1-10 arası tercih sırası ile 11 ve üzeri tercih sırasında bulunan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4. 9. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Mezun Olunan Lise Türü Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Lise Türü	N	\bar{X}	S.s.	F	p
Anadolu	92	119,25	13,16		
Öğretmen Lisesi	41	118,20	15,20	1,53	0,22
Diğer	47	114,85	14,91		

Tablo 4. 9.'da Araştırmanın altıncı alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 9. İncelendiğinde, Anadolu Lisesi mezunu adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=119,25$, Öğretmen Lisesi mezunu adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,20$, diğer lise türlerinden mezun adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=114,85$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan varyans analizi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile mezun olunan lise türü değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (F=1,53, p=0,22).

Tablo 4. 10. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Ailede veya Yakın Çevrede Öğretmen Varlığı Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu

Ölçek	Ailede/Yakın Çevrede Öğretmen Var mı?		N	\bar{X}	S.s.	t	p
	Var	Yok					
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Var		131	118,16	13,79		
	Yok		49	117,06	15,19	0,46	0,64

Tablo 4. 10.'da Araştırmanın yedinci alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ailelerinde ya da yakın çevrelerinde öğretmen olup olmama durumuna göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 10. İncelendiğinde, ailesinde veya çevresinde öğretmen bulunan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,16$, ailesinde veya yakın çevresinde öğretmen bulunmayan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,06$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile ailede veya yakın çevrelerinde öğretmen varlığı değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=0,46$, $p=0,64$). Bu sonuca göre, ailesinde veya yakın çevresinde öğretmen bulunan adaylar ile ailesinde veya yakın çevresinde öğretmen bulunmayan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının benzer olduğu söylenebilir

Tablo 4. 11. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Yaşadığı Ortam Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu

Ölçek	Ortam	N	\bar{X}	S.s.	t	p
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Yurt	68	117,29	14,73	-0,42	0,68
	Ev	112	118,21	13,84		

Tablo 4. 11.'de Araştırmanın dokuzuncu alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları yaşadığı ortama göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Bağımsız Gruplar T-Testi’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 11. İncelendiğinde, yurt ortamında yaşayan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,29$, ev ortamında yaşayan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,21$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile yaşadığı ortam değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=-0,42$,

p=0,68). Bu sonuca göre, yurt ortamı ile ev ortamında yaşayan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4. 12. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Ailenin Yaşadığı Yer	N	\bar{X}	S.s.	F	p
Köy	37	116,43	15,57		
İlçe	75	118,36	13,82	0,24	0,79
İl	68	118,09	13,86		

Tablo 4. 12.'de Araştırmanın onuncu alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ailenin yaşadığı yerleşim birimine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 12. İncelendiğinde, ailesi: köyde yaşayan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=116,43$, ilçede yaşayan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,36$, il merkezinde yaşayan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,09$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan varyans analizi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile aile yerleşim birimi değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (F=0,24, p=0,79).

Tablo 4. 13. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Aylık Harcama Miktarı Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Aylık Harcama	N	\bar{X}	S.s.	F	p
<1000	123	117,49	14,86		
1000-1500	48	118,73	13,11	0,14	0,87
1500-2000	9	118,33	9,87		

Tablo 4. 13.'de Araştırmanın on birinci alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları aylık harcama miktarına göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 13. İncelendiğinde, aylık harcama miktarı: 1000 TL ve altında olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=117,49$, 1000-1500 TL arasında olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,73$, 1500-2000 TL arasında olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,33$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan varyans analizi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile aylık harcama miktarı değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (F=0,14, p=0,87).

Tablo 4. 14. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Haftalık Ortalama Çalışılan Ders Saati (KPSS) Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

KPSS Haftalık çalışma saati	N	\bar{X}	S.s.	F	p
0-10	107	115,92	15,55		
11-20	41	119,56	11,75	2,86	0,06
21-30	32	122,19	10,70		

Tablo 4. 14.'de Araştırmanın on ikinci alt problem olan ‘‘Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları haftalık ortalama çalışılan ders saatine (KPSS) göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?’’ sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin ‘‘Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)’’ sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 14. İncelendiğinde, haftalık ortalama çalışılan ders saati: 0-10 saat olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=115,92$, 11-20 saat arası olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=119,56$, 21-30 saat arası olan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=122,19$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan varyans analizi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile haftalık ortalama çalışılan ders saati arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (F=2,86, p=0,06). Ancak p değerinin (0,06) anlamlılık değerine (0,05) çok

yakın çıkması bize az ders çalışanların çok ders çalışanlara göre oldukça düşük puanlı tutum sergilediklerini göstermektedir.

Tablo 4. 15. Öğretmen Adaylarının Tutum Puanları ile Sınava Hazırlanma (KPSS) Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Gruplar T-Testi Sonucu

Ölçek	Sınava hazırlanma	N	\bar{X}	S.s.	t	p
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Hiçbiri	90	116,73	15,28	-1,07	0,29
	Dershane	90	118,99	12,91		

Tablo 4. 15.'de Araştırmanın on üçüncü alt problem olan "Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları sınav hazırlanma değişkenine (KPSS) göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?" sorusuna cevap bulmak amacıyla bu soruya ilişkin "Bağımsız Gruplar T-Testi" sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. 15. İncelendiğinde, sınava hazırlanırken dershane takviyesi alan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=118,99$, herhangi bir takviye almayan adayların toplam tutum puanları ortalaması $\bar{X}=116,73$ olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan t-testi sonucuna göre, öğretmen adaylarının tutum puan ortalamaları ile sınava hazırlanma arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=-1,07$, $p=0,29$). Bu sonuca göre, sınava hazırlanırken destek alan ile destek almayan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının benzer olduğu söylenebilir.

4.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplarının(Kümelerin) Belirlenmesi

Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ölçeğine verdiği yanıtlara göre kümelere ayrılıp, gruplandırılması için kümeleme analizi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 4. 16.'da sunulmuştur.

Tablo 4. 16. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplarının(Kümelerin) Belirlenmesi

Küme	N	\bar{X}	S.s.
Düşük	36	100,78	12,07
Orta	87	118,00	10,93
Yüksek	57	128,44	7,98
Toplam	180	117,86	14,15

Tablo 4. 16. İncelendiğinde, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarının 3 farklı grup (küme) altında toplandığı görülmektedir. Elde edilen birinci kümede (n=36) 36 katılımcının ortalama tutum düzeyi $100,78 \pm 12,07$, ikinci kümede (n=87) 87 katılımcının ortalama tutum düzeyi $118,00 \pm 10,93$ ve üçüncü kümede (n=57) 57 katılımcının ortalama tutum düzeyi $128,44 \pm 7,98$ olduğu görülmüştür. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ölçeği puanlarına göre birinci küme düşük tutum, ikinci küme orta düzey tutum ve üçüncü küme de yüksek tutum grubu olarak adlandırılmıştır. Buna göre katılımcıların %20'si düşük, % 48'i orta düzeyde ve % 32'si ise yüksek düzeyde tutuma sahiptir.

Tablo 4. 17. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ortalama Tutum Düzeyi

Küme	N	\bar{X}	S.s.	F	p
Düşük	36	100,78	12,07		
Orta	87	118,00	10,93	78,86	0,01
Yüksek	57	128,44	7,98		
Toplam	180	117,86	14,15		

Tablo 4. 17. İncelendiğinde, adayların ortalama tutum düzeyinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu tespit edilmiştir (F=78,86, p=0,01, p<0,05). Bu sonuca göre düşük puanlı grup ile yüksek puanlı grup arasında 0,01 düzeyinde önemli bir farklılık görülmektedir. Ancak bu farklılık bizim kişisel bilgi formunda yer alan gruplara yansımamaktadır.

4.5. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplarına Etki Eden Değişkenlerin Belirlenmesi

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarına etki eden değişkenlerin belirlenmesi amacı ile Ki-kare (X^2) analizi uygulanmıştır. Katılımcıların cinsiyet, yaş aralığı, bölüm, bölümü tercih sırası, mezun olunan lise türü, ailede veya yakın çevrede öğretmen varlığı, yaşadığı ortam, ailenin yaşadığı yerleşim birimi, aylık harcama miktarı, haftalık ortalama çalışılan ders saati ve sınava hazırlanma değişkenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplarında farklı dağılım gösterip göstermediği araştırılmıştır.

Tablo 4. 18. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Cinsiyet

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Cinsiyet		X^2	p
	Kadın (%78,9)	Erkek (%21,1)		
Düşük	77,8%	22,2%		
Orta	79,3%	20,7%	0,04	0,98
Yüksek	78,9%	21,1%		

Tablo 4. 18. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyet oranlarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde farklı olmadığı görülmektedir. Kadın ve erkek adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupların benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde dağıldıkları tespit edilmiştir ($X^2=0,04$, $p=0,98$).

Tablo 4. 19. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Yaş Aralığı

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Yaş Aralığı		X^2	p
	20-22 yaş (%75,0)	23 yaş + (%25,0)		
Düşük	61,1%	38,9%		
Orta	81,6%	18,4%	5,58	0,06
Yüksek	73,7%	26,3%		

Tablo 4. 19. İncelendiğinde, yaş aralığı değişkeni oranlarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde anlamlı derecede farklı dağılmadığı görülmektedir. Ancak 20-22 yaş arası ile 23 yaş ve üzeri olan adayların düşük tutum grubunda benzer oranda dağılım göstermesi, 23 yaş üzeri adayların daha düşük tutuma sahip oldukları anlamlı olmasa da ($p=0,06$) yakın bir değerde görünmektedir. Orta ve yüksek tutum gruplarında ise önemli bir fark görülmemektedir.

Tablo 4. 20. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Bölüm

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Bölüm		X^2	p
	Fen (%56,1)	Matematik (%43,9)		
Düşük	47,2%	52,8%		
Orta	62,1%	37,9%	2,69	0,26
Yüksek	52,6%	47,4%		

Tablo 4. 20. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüm değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde düzgün dağıldığı görülmektedir. Fen ve matematik bölümlerinde öğrenim gören adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupların benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($X^2=2,69$, $p=0,26$).

Tablo 4. 21. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Tercih Sırası

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Tercih Sırası		X^2	p
	1-10 sıra (%79,4)	11 ve üzeri (%20,6)		
Düşük	75,0%	25,0%		
Orta	79,3%	20,7%	0,74	0,69
Yüksek	82,5%	17,5%		

Tablo 4. 21. İncelendiğinde, öğrenim görülen bölümü tercih sırası değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde farklı dağılmadığı görülmektedir. 1-10 arası tercih sırası ile 11 ve üzeri tercih sırasında bulunan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupların benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($X^2=0,74$, $p=0,69$).

Tablo 4. 22. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Mezun Olunan Lise Türü

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Lise			X ²	p
	Anadolu Lisesi (%51,1)	Öğretmen Lisesi (%22,8)	Diğer (%26,1)		
Düşük	47,2%	27,8%	25,0%		
Orta	56,3%	14,9%	28,7%	6,16	0,19
Yüksek	45,6%	31,6%	22,8%		

Tablo 4. 22. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının mezun olduğu lise türü değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde farklı dağılmadığı görülmektedir. Anadolu Lisesi, Öğretmen Lisesi ve diğer programlı liselerden mezun olan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarının benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($X^2=6,16$, $p=0,19$).

Tablo 4. 23. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ailede veya Yakın Çevrede Öğretmen Varlığı

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Ailede veya Yakın Çevrede Öğretmen Varlığı		X ²	p
	Var (%72,8)	Yok (%27,2)		
Düşük	63,9%	36,1%		
Orta	71,3%	28,7%	3,39	0,18
Yüksek	80,7%	19,3%		

Tablo 4. 23. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının ailede veya yakın çevrede öğretmen bulunup bulunmaması durumu değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları farklı dağılmadığı görülmektedir. Araştırmada, ailede veya yakın çevrede öğretmen olan veya olmayan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarının benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($X^2=3,39$, $p=0,18$).

Tablo 4. 24. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Yaşadığı Ortam

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Yaşadığı Ortam		X ²	p
	Yurt (%37,8)	Ev (%62,2)		
Düşük	30,6%	69,4%		
Orta	42,5%	57,5%	1,82	0,40
Yüksek	35,1%	64,9%		

Tablo 24. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının yaşadığı ortam değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde farklı dağılmadığı görülmektedir. Araştırmada, yurt ortamında veya ev ortamında yaşayan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupların benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (X²=1,82, p=0,40).

Tablo 4. 25. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi			X ²	p
	Köy (%20,6)	İlçe (%41,7)	İl (%37,8)		
Düşük	13,9%	41,7%	44,4%		
Orta	24,1%	39,1%	36,8%	2,32	0,68
Yüksek	19,3%	45,6%	35,1%		

Tablo 4. 25. İncelendiğinde, ailenin yaşadığı yerleşim birimi değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde farklı dağılmadığı görülmektedir. Araştırmada, ailesi köy, ilçe veya il merkezlerinde yaşayan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupların benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (X²=2,32, p=0,68).

Tablo 4. 26. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Aylık Harcama Miktarı

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Aylık Harcama Miktarı			X ²	p
	<1000 (%68,3)	1000-1500 (%26,7)	1500- 2000 (%5,0)		
Düşük	69,4%	19,4%	11,1%		
Orta	64,4%	31,0%	4,6%	5,53	0,24
Yüksek	73,7%	24,6%	1,8%		

Tablo 4. 26. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının aylık harcama miktarı değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde farklı dağılmadığı görülmektedir. Araştırmada, aylık 1000 TL altında, 1000-1500 TL arası ve 2000 TL üzerinde harcama yapan katılımcıların Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Grupların benzer oranda düşük, orta ve yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($X^2=5,53$, $p=0,24$).

Tablo 4. 27. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Haftalık Ortalama Çalışılan Ders Saati

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Ortalama Çalışılan Ders Saati			X ²	p
	0-10 (%59,4)	11-20 (%22,8)	21-30 (%17,8)		
Düşük	77,8%	19,4%	2,8%		
Orta	57,5%	20,7%	21,8%	11,82	0,02*
Yüksek	50,9%	28,1%	21,1%		

Tablo 4. 27. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının haftalık ortalama çalışılan ders saati değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları içerisinde farklı dağıldığı tespit edilmiştir. Araştırmada, 0-10 saat arasında çalışma saati olan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri çoğunlukla (%77,8) düşük tutum grubunda olduğu görülmüştür. Ayrıca 21-30 saat arasında çalışma saati olan katılımcıların Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum düzeyleri düşük olanlar grubunda oldukça düşük oranda (%2,8) görülmüştür ($X^2=11,82$, $p=0,02$). KPSS ye çalışanların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyinin düşük olduğu gruptan oluştuğu görülmektedir. 11-20 arası ders çalışma saati ile 21-30 arası ders çalışma saati olan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupların genel ortalamalara benzer oranda dağıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. 28. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Sınava Hazırlanma

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar	Sınava Hazırlanma		X^2	p
	Dershane (%50,0)	Hiçbiri (%50,0)		
Düşük	47,2%	52,8%		
Orta	47,1%	52,9%	1,26	0,53
Yüksek	56,1%	43,9%		

Tablo 4. 28.İncelendiğinde, adayların sınava hazırlanma durumu değişkeninin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum grupları üzerinde eşit dağıldığı görülmektedir. Dershaneye giderek veya hiçbir destek almadan sınava hazırlanan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarında benzer oranda dağıldıkları tespit edilmiştir ($X^2=1,26$, $p=0,53$).

Tablo 4. 29. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Yaş

Ölçüm	Tutum Grupları	N	\bar{X}	S.s.	F	p
Yaş	Düşük	36	22,06	1,47	0,30	0,74
	Orta	87	21,87	1,16		
	Yüksek	57	21,93	0,98		
	Toplam	180	21,93	1,17		

Tablo 4. 29.İncelendiğinde, adayların ortalama yaşlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarına göre farklı olmadığı görülmektedir ($F=0,30$, $p=0,74$). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu düşük olan adayların ($\bar{X}=22,06$), öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu orta olan adayların ($\bar{X}=21,87$) ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu yüksek olan adayların ($\bar{X}=21,93$) yaş ortalamalarının birbirine çok yakın oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 4. 30. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Tercih Sırası

Ölçüm	Tutum Grupları	N	\bar{X}	S.s.	F	p
Tercih Sırası	Düşük	36	6,72	5,93	0,93	0,39
	Orta	87	6,23	6,76		
	Yüksek	57	5,07	5,51		
	Toplam	180	5,96	6,22		

Tablo 4. 30. İncelendiğinde, adayların ortalama tercih sıralarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarına göre farklı olmadığı görülmektedir ($F=0,93$, $p=0,39$). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu düşük olan adayların ($\bar{X}=6,72$), öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu orta olan adayların ($\bar{X}=6,23$) ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu yüksek olan adayların ($\bar{X}=5,07$) ortalama tercih sıralarının çok yakın oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 4. 31. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Gruplar ve Ders Çalışma Saati

Ölçüm	Tutum Grupları	N	\bar{X}	S.s.	F	p
KPSS çalışma ders Çalışma Saati	Düşük	36	6,17	6,83	4,04	0,02
	Orta	87	12,20	13,50		
	Yüksek	57	13,00	12,37		
	Toplam	180	11,24	12,30		

Tablo 4. 31. İncelendiğinde, adayların ortalama haftalık ders çalışma saatinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklı olduğu görülmüştür ($F=4,04$, $p=0,02$). Araştırmada, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu düşük olan adayların haftalık ortalama saatlerinin ($\bar{X}=6,17$), öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu orta olan adayların ($\bar{X}=12,20$) ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu yüksek olan adayların ($\bar{X}=13,00$) haftalık KPSS ders çalışma saatlerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu düşük olan adayların ortalama KPSS ye çalışma saatlerinin de düşük olduğu söylenebilir ($p=0,02$).

Tablo 4. 32. Yaş-Tercih- Sırası Ders Saati İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Değişken		Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum
Yaş	r	-0,017
	p	0,74
	n	180
Tercih Sırası	r	-0,071
	p	0,39
	n	180
KPSS Ders Çalışma Saati	r	0,196**
	p	0,02
	n	180

Tablo 4. 32. İncelendiğinde, öğretmen adaylarının yaşları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p=0,74$, $r=-0,017$). Ayrıca bölümü tercih sırası ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,39$, $r=-0,071$). Ders çalışma saati ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında pozitif yönde, düşük düzeyde güçte ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=0,196$, $p=0,01$). KPSS ders çalışma saatleri fazla olan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek, haftalık ders saatleri az olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının düşük olduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmen; eğitim sisteminin çağın özelliklerine göre geliştirilmesinde en önemli öge, okul denen sosyal sisteminin ise en stratejik parçalarından biridir. Öğretmen, öğrencilerin öğretimi için okul ve sınıf ortamını düzenleyip dersi mümkün olduğu kadar sevilir ve eğlenceli hale getiren kişidir. Kullandığı çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri çoğu öğrencilerin üzerinde önemli izler bırakmakta olduğu bilinen bir gerçektir. Öğrencilerini en çok etkileyen kişilik özelliklerinden biride öğretmen tutumlarıdır. Öğretmenin, mesleğe karşı olumlu tutumları sınıf ortamındaki davranışlarına yansiyarak öğrencilerin kişilik geliştirmelerinde ve onların etkili öğrenmelerinde oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarının meslek hayatına başlamadan tutumlarının belirlenmesi ve genel olarak tutumlarının olumlu hâle getirilmesi önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada da, çalışmaya katılan dördüncü sınıf Fen Bilgisi ve Matematik öğretmen adaylarının ÖMYT' lerinin belirlenmesi; cinsiyet, yaş aralığı, öğrenim görmekte olduğu bölüm, bölümü tercih sırası, mezun oldukları lise türü, ailede ya da yakın çevrede öğretmen olup olmaması, ailede üniversite okumuş/okuyan olup olmaması, yaşadığı ortam, ailenin yaşadığı yerleşim birimi ve aylık harcama miktarı, haftalık ortalama çalışılan ders saati ve sınav hazırlanma durumu değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

5.1. 1. Öğretmen Adaylarının Kişisel Özelliklerine Ait Sonuçlar

Araştırmaya katılan 180 Fen Bilgisi ve Matematik öğretmen adayının:

- 142'sini kadın, 38'ini erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyet dağılımları göz önüne alındığında çoğunluğun, kadın adaylardan oluştuğu görülmektedir. Dünyada ve ülkemizde yapılan bu tür çalışmalarda, bizim araştırmamızda olduğu gibi kadın öğrencilerin öğretmenlik mesleğini daha çok tercih ettiğini göstermektedir.
- 135'i 20-22 yaş arası, 45'i 23 yaş ve üzeridir. Bu sonuçla ülkemizde yapılan üniversiteye giriş, sınav sistemini düşündüğümüzde Fen ve Matematik Öğretmenliği okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğun yıl kaybetmeden sınava ilk girişlerinde, okudukları bölümü kazandıkları söylenebilir.
- 101'i Fen Bilgisi,79'u Matematik bölümü öğrencisidir.

- 143'ü bölümlerini ilk on tercih arasında yazarken, 37'si daha sonraki tercihlerinde yazmıştır. Üniversite tercih aşamasında incelenen bölümlerdeki öğrencilerin ilk sıralardaki meslek tercihlerinin çoğunlukla öğretmenlik mesleğini tercih ettikleri söylenebilir.
- 92'sini Anadolu Lisesi, 41'ini Öğretmen Lisesi ve 47'sini diğer tür lise mezunu oluşturmaktadır. Bu da Türkiye'de Anadolu Lisesi okuyan öğrenci sayısının diğer Liselerde okuyan öğrenci sayılarına göre fazla olması yüzündendir.
- 131'inin ailesinde veya yakın çevresinde öğretmen var, 49'unda yoktur. Sonuçlara bakılınca ailede/çevrede öğretmen varlığı adayların öğretmenlik mesleğini seçiminde etkili olabileceği yönünde düşünülebilir.
- 68'i yurt ortamında, 112'si evde yaşamaktadır. Dördüncü sınıfta çalışıldığı için evde kalan öğrencinin fazla olması sürpriz olmamıştır.
- 37'sinin ailesi köy ortamında, 75'inin ailesi ilçe merkezinde, 68'sinin ailesi il merkezinde yaşamaktadır. Ülkemizde eğitim şartlarının il ve ilçe merkezlerinde daha iyi olması ve buralarda nüfusun fazla sebebiyle üniversite kazanan öğrenci sayısı da fazladır.
- 123'ü aylık 1000 TL altı, 48'i 1000-1500 TL arası, 9'u 1500-2000 TL arası harcama yapmaktadır. Yurt ortamına göre daha çok evde yaşadıklarını belirten öğretmen adaylarının aylık harcama miktarlarının 1000 TL ve altında yoğunlaşması oldukça düşündürücüdür. Ancak birlikte çıkılan bir evde masrafların paylaşılması ve ucuz yemek pişirme imkânı da göz ardı edilmeyecek sebeplerdendir.
- 107'si 0-10 saat, 41'i 11-20 saat, 32'si 21-30 saat arası ders çalışmaktadır. KPSS ye yönelik ders çalışma saatleri okulla birlikte devam eden ders temposu yüzünden az görünmektedir. Çoğu aday mezun olduktan sonra daha fazla çalışabilmektedir.
- Yarısı sınava hazırlanma yönünde dershaneye giderken, diğer yarısı gitmemektedir.

5.1.2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

- Elde edilen bulgular ışığında, öğretmen adaylarının tutumlarının genel durumuna bakıldığında olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bizim sonucumuzla benzerlik gösteren Çetin (2003), Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006) İlter (2009), Kocaarslan (2014), Taşdemir (2014) ve Özkan (2017) çalışmalarında katılımcıların tutumlarının olumlu olduğu belirtilmiştir.

- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları cinsiyet değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Buna benzer olarak literatür de yer alan bazı çalışmalarda (Çapa ve Çil (2000), Kaplan ve İpek (2002) Serin vd. (2004), Gülsoy (2010), Bulut ve Doğar(2006), Taşdemir (2014) ve Dikmen ve Tuncer (2018)) da öğretmen adaylarının ÖMYT'si ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Çetin (2003), Akpınar, Yıldız ve Ergin(2006), Terzi ve Tezce (2007), Çapri ve Çelikkaleli (2008), Gökçe ve Sezer (2012), Uca (2015) ve Yılmaz (2015), yaptıkları çalışmalarda araştırma sonucu aksine tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları yaş değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, Aysu (2007), Afacan ve Kartal (2012), İlğan, Sevinç ve Arı (2013) ve Uca (2015)'nin araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Ancak "Tutum Grupları" açısından (düşük, orta, yüksek tutumlular) üç gruba bölünüp, bu gruplardaki yaş dağılımı incelendiğinde düşük tutumlu grupta anlamlı olmasa da ($p=0,06$) çok yakın bir dereceleyle 23 yaş ve üstü adayların fazla olduğu görülmüştür. Bu bize bir şekilde yaş büyüdükçe tutumun azaldığı hakkında bir fikir vermektedir.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları öğrenim gördükleri bölüm değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile bölüm değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, Terzi ve Tezci (2007)'nin araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Araştırma sonucunun aksine Pehlivan (2010)'ın çalışmasında da tutumları ile bölüm/anabilim dalı değişkeni arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları öğrenim gördükleri bölümü tercih sırası değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile tercih sırası değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Elde edilen bu sonuç Çapa ve Çil (2000), Aysu (2007), Gülsoy (2010) ve Gökçe ve Sezer (2012)'in yaptıkları çalışmalarda elde ettikleri sonuçlar ile paralellik göstermektedir.
- Elde edilen bulgular ışığında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları mezun olunan lise türü değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile lise türü değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Serin vd. (2004), Aysu (2007), İlter (2009), Dağ (2010), Tekerek ve Polat (2011) ve Gökçe

ve Sezer (2012), Taşdemir (2014) ve Özkan (2017)'nin yaptıkları çalışmalar da araştırma sonucunda elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Pektaş ve Kamer (2011)'in yapmış olduğu çalışmada Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu adayların daha olumlu tutum sahibi olduğu, Derman (2007)'nin yaptığı çalışmada da düz lise mezunlarının diğer lise türlerinden mezun olanlara göre daha olumlu tutum sahibi olmaları oldukça düşündürücü bir sonuç olduğu söylenebilir.

- Elde edilen bulgular ışığında, katılımcıların ailelerinde ya da yakın çevrelerinde öğretmen olup olmaması öğretmenlik mesleğini seçmede etkiliyken öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine etkisi incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tutumlarında anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı ortaya konulmuştur. Literatürde elde edilen sonuca benzer olarak Serin vd. (2004), Aysu (2007), İter (2009), Kocaarslan (2014), Yılmaz (2015) ve Özkan (2017)'nin çalışma sonuçları da yer almaktadır. Araştırma sonucunun aksine, Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006)'in çalışmasında öğretmen adaylarının tutumları ile ailesinde öğretmen olup olmaması durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.
- Fakültede öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ailede üniversite okumuş/okuyan olup olmama durumuna göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır? şeklinde olan sekizinci alt amacı; sonuçların normal dağılıma uymaması nedeniyle istatistiksel olarak incelemeye alınamamıştır. Literatür incelendiğinde çalışmaların; ayrı ayrı, sadece anne eğitim düzeyi/seviyesi ya da baba eğitim düzeyi/seviyesi ile katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığının anlaşılması yönünde olduğu görülmektedir.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları yaşadığı ortam değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile yaşadığı ortam değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde benzer bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yapılan çalışmaların daha çok katılımcının, önceki yaşadığı yerleşim birimi yönünde olduğu görülmektedir.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ailenin yaşadığı yerleşim birimi değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile ailenin yaşadığı yerleşim birimi değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Araştırma sonuçlarına benzer bir çalışma alanyazında bulunamamıştır.

- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları aylık harcama değişkenine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile aylık harcama miktarı değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Araştırma sonuçlarına benzer bir çalışma alanyazında bulunamamıştır. Yapılan çalışmalar daha çok ailenin gelir düzeyi/ailenin aylık harcama miktarı değişkeni ile katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığının anlaşılması yönünde olduğu görülmektedir.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları haftalık ortalama çalışılan ders saati ve sınava hazırlanma değişkenlerine bağlı olarak incelendiğinde adayların tutum puanları ile haftalık ortalama çalışılan ders saati ve sınava hazırlanma değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde benzer bir çalışma bulunamamıştır. Ancak KPSS ye az çalışanlar (0-10 saat/hafta) ile çok çalışanlar (21-30 saat/hafta) arasında tutum açısından istatistiksel olarak $p=0,06$ derecesiyle anlamlı olmasa da büyük bir fark görülmektedir. Üç gruba ayrılan öğretmen adayları (düşük tutumlular, orta tutumlular, yüksek tutumlular) içerisinde yapılan istatistiksel karşılaştırmada düşük tutuma sahip adayların KPSS ye en az çalışanlar olduğu, anlamlılık değeri oldukça yüksek ($p=0,02$) bir şekilde görülmüştür.

5.2. Öneriler

Araştırmacılara ve uygulayıcılara şu önerilerde bulunulabilir;

- Bu çalışma, Fen Bilgisi ve Matematik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir, bu çalışmaya benzer çalışma yapmak isteyen araştırmacılar, eğitim fakültesinin tüm bölümlerinde veya diğer üniversitelerde de çalışmayı genişleterek araştırmayı daha kapsamlı hale getirilebilir. Ayrıca farklı bölümler ve üniversite düzeyinde karşılaştırmalar yapılabilir. Böylelikle aynı coğrafi bölgede yer alan farklı Eğitim Fakülteleri'nin genel portfolyosu çıkarılabilir. Bu doğrultuda yapılan daha geniş çaplı araştırmalar sayesinde Eğitim Fakülteleri'nin öğretim programları yeniden düzenlenebilir ve güncellenebilir.
- Bu çalışma, dördüncü sınıf öğretmen adaylarıyla yapılmıştır, gelecekte bu konuda araştırma yapmak isteyen araştırmacılar, araştırmaya devlet ya da özel sektörde çalışan öğretmenleri de dâhil ederek araştırma genişletilebilir.
- Bu çalışmada nicel yöntemler kullanılmıştır, bu konuda çalışmayı düşünenler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının altında yatan nedenler doğrudan görüşme ile nitel araştırma yöntemleri de kullanılabilir.

- Öğretmen adaylarının alan bilgisi ve uygulama becerilerini geliştirmek için meslek hayatına başlamadan önce Eğitim Fakülteleri'nde 1.sınıftan itibaren kademeli olarak okul ve öğretmenlik deneyimi için farklı okullara gönderilmeli staj saatleri artırılmalıdır.
- Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını arttırıcı ve olumsuz yönlerini giderme adına, bir takım etkinlikler tasarlanabilir veya lisans derslerine ek olarak mesleki tutumu geliştirecek ek derslere yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2014). Türkiye’de öğretmen profili. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1-20.
- Akpınar, E., Yıldız, E. ve Ergin, Ö. (2006). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 56-62.
- Allport, G. W. (1935). Attitudes. In *Handbook of social psychology*. Edited by C. Murchison, (s.798-844). Worcester, MA: Clark Univ. Press.
- Aysu, B. (2007). *Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baykara-Pehlivan, K. (2010). A Study On Prospective Teachers’ Learning Styles and Their Attitudes Toward Teaching Profession. *İlkoğretim Online*, 9(2), 749-763.
- Bulut, H. ve Doğar, Ç. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2).
- Büyükkaragöz, S., Çivi, C., *Genel öğretim metodları*. Atlas Kitapevi, Ankara, 1996.
- Cinpolat, T., Abakay, U. ve Alıncak, F. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 38-47.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18.69-73.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çeliköz, N.ve Çetin, F. (2004). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 32, (162), 136-145.
- Çelikten, M., Şanal, M., ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.

- Çetin, F. (2003). *Anadolu Öğretmen Lisesi ve Düz Lise Çıkışlı Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ceyhan, S. (2014). *Sınıf öğretmeni adaylarının yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Doğu Anadolu Bölgesi)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Dağ, E. (2010). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörler arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Demirtaş-Madran H. (2012). Cinsiyet, Cinsiyet Rolü Yönelimi ve Düşünme İhtiyacı. *Türk Psikoloji Yazıları*, 15(29), 1-10.
- Derman, A. (2007). *Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dikmen, M. ve Tuncer, M. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Harran Education Journal*, 3(1), 24-38.
- Erden, M. (1995). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik derslerine yönelik tutumları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:1.
- Erden, M. (1999) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alkım Yayınları, Ankara.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1972). Eğitimde Program Geliştirme. Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Gökçe, F. ve Sezer, G. O. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1-23.
- Gülsoy, F. (2010). *Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fizik Öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gürkan, T. (2000). *Öğretmenin Nitelikleri ve Görevleri, Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ersan Sözer (Ed.). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S. ve Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 175-195.

- İlter, İ. (2009). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum, Algı, İletişim*. Ankara: Verso Yayıncılık.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum, Algı, İletişim*. Ankara: Elip Kitapevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar*. (2.basım). İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kaplan, A. ve İpek, S. A. (2002). Matematik öğretmenliği adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 27(125), 69-73.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kartal T. ve Afacan Ö. (2012). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 76-96.
- Kavcar, C. (1999). Nitelikli Öğretmen Sorunu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-13.
- Kocaarslan, M. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 46-55.
- Küçükahmet, L. (1976). *Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Öğretmenlerin Tutumları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fakültesi Yayınları.
- Lubis, S. (1988). *Attitude toward the teaching profession of students of the vocational and technical teacher education college*. Padang, _ndonesia. The Ohio State Universty.
- Morgan, C.T. (1988). *Psikolojiye Giriş*. (12. Baskı). (Çev. H. Arıcı, O. Aydın ve diğerleri), Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, Ankara.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi Çağında Öğretmen Eğitimi, Nitelikleri ve Gücü* (1. b.). Ankara: Türk Eğitim Derneği İktisadi İşletmesi.
- Özden, Y. *Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 1999.

- Özkan, Y. (2017), *Fen bilgisi ve sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Pektaş, M. ve Kamer, T. S. (2011). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4), 829-850.
- Sakallı, N. (2001). *Sosyal Etkiler*. (1. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Serin, O., Serin, U., Saracaloğlu, S. A. ve Kesercioğlu, T. (2004). Fen grubu öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*,(19), 121-136.
- Silah, M.,*Sosyal psikoloji (Davranış Bilimi)*,(1. Baskı), Gazi Kitabevi, Ankara, 2000.
- Smith, I. M. (1973). Changes in students' attitudes to teaching. *Higher Education*, 2 (3), 361-376.
- Şişman, M. ve Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 235-250.
- Taşdemir, C. (2014). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 91-114.
- Tekarslan, E., Baysal, C, Şencan, H., Kılınç, T. (1989). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Tekerek, M. ve Polat, S. (2011 22-24 Eylül).Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. 5th International Computer&Instructional Technologies Symposium'da sunulmuştur, Elazığ.
- Terzi, A. R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (52), 593-614.
- Tezcan, M. (1996). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve Spss İle Veri Analizi*. (2.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

- Uca, M. A. (2015). *Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile hoşgörü değerine sahip olma düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 12(1), 109-127.
- Üstünoğlu, Ü. (1993). Okulöncesi öğretmenin nitelikleri. *Ankara: Çağdas Eğitim, Yıl:18, Sayı:184*.
- Yetim, A., A. ve Göktas, Z. (2004). Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri. *Kastamonu: Eğitim Fakóltesi Dergisi, Sayı: 12*.
- Yılmaz, İ. (2015). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Öğretmen Adayları,

Bu çalışma, *''Dördüncü Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi''* konulu yüksek lisans tezi kapsamında yapılan bir çalışmadır. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sonucunda elde edilecek sonuçların bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği, sizin samimiyetinize ve içtenliğinize bağlıdır.

Bu araştırmaya sağlayacağınız katkılar için hepinize teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Hakan SERT

Arife GÖKÇE

Danışman

Araştırmacı

A.KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz

(.....) Kadın (.....) Erkek

2.Yaşınız

.....

3.Öğrenim Görmekte Olduğunuz Bölüm

(.....) Fen Bilgisi Öğr. (.....) Matematik Öğr.

4.Okuduğunuz Bölümü Tercih Sıranız

.....

5.Mezun Olduğunuz Lise Türü

(.....) Anadolu Lisesi (.....) Öğretmen Lisesi

(.....) Fen Lisesi (.....) Diğer

6.Ailenizde ya da Yakın Çevrenizde Öğretmen Var Mı ?

(.....) Var (.....) Yok

7.Ailede Üniversite Okumuş/Okuyan Var Mı?

(.....) Anne (.....)Baba (.....)Kardeş

8.Yaşadığınız Ortam

(.....) Yurt (.....) Ev

9.Ailenizin Yaşadığı Yerleşim Birimi

(.....) Köy (.....) İlçe Merkezi (.....) İl Merkezi

10.Aylık Harcamanız

(.....) 1000 TL altı

(.....) 1000-1500 TL arası

(.....) 1500-2000 TL arası

11.Haftalık Ortalama Kaç Saat Ders Çalışmaktasınız (KPSS için)

.....

12.KPSS İçin Ek Bir Özel Ders Alma ya da Dershaneye Gitme Durumunuz

(.....) Özel Ders (.....) Dershane (.....) Hiçbiri

EK 2.Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)

B. Bu bölümde siz öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarınız belirtilmektedir. Bu ölçekte 34 ifade bulunmaktadır. Cevaplama süresi tahmini 10-15 dakikadır. Size en yakın gelen kısmı işaretleyiniz. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız ve size verilen ölçek üzerine herhangi bir kişisel bilgi yazmayınız.

Tutum İfadeleri	Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.	()	()	()	()	()
2. Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı geliyor.	()	()	()	()	()
3. Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum.	()	()	()	()	()
4. Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim.	()	()	()	()	()
5. Öğretmenliğin bana göre bir meslek olmadığını düşünüyorum.	()	()	()	()	()
6. Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olmadığını düşünmüyorum.	()	()	()	()	()
7. Öğretmenlik mesleğinin kişiliğime uygun olmadığını düşünüyorum.	()	()	()	()	()
8. Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman oluyorum.	()	()	()	()	()
9. Öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum.	()	()	()	()	()
10. Öğretmenlik mesleğiyle ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnutum.	()	()	()	()	()
11. Öğretmenlik mesleğinde karşılaştığım zorlukları aşabileceğime inanıyorum.	()	()	()	()	()
12. Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim.	()	()	()	()	()
13. Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum.	()	()	()	()	()
14. Öğretmenliğe ilişkin özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım.	()	()	()	()	()
15. Öğretmenliğin bana uygun bir meslek olmadığını düşünüyorum.	()	()	()	()	()

16. Öğretmenliğin bir şeyler üretip yaratmam için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum.	()	()	()	()	()
17. Öğretmenliği profesyonel bir biçimde yürütebileceğime inanıyorum.	()	()	()	()	()
18. İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor.	()	()	()	()	()
19. Öğretmenlik yapan insanlara sempati duyuyorum.	()	()	()	()	()
20. Öğretmen olacağımı düşünmek beni korkutuyor.	()	()	()	()	()
21. Bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği tavsiye etmem.	()	()	()	()	()
22. Öğretmen olduğumda yapabileceğim çok şey olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
23. Öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor.	()	()	()	()	()
24. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olmayı önemserim.	()	()	()	()	()
25. Öğretmenlik yapan kişilerle sohbet etmekten hoşlanırım.	()	()	()	()	()
26. Eğitim, öğrenme, öğretme ve öğretmenlik konularında tartışır ve konuşurum.	()	()	()	()	()
27. Bilgili ve yeterli bir öğretmen olacağımı düşünüyorum.	()	()	()	()	()
28. Öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracağını düşünüyorum.	()	()	()	()	()
29. Halen okumakta olduğum öğretmenlik programını isteyerek seçtim.	()	()	()	()	()
30. Öğretmenlik mesleğinin bana sıkıntılar yaratmasından endişe duyuyorum.	()	()	()	()	()
31. Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum.	()	()	()	()	()
32. Eğitim, öğrenme, öğretme ve öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanmam.	()	()	()	()	()
33. Öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değerlerin verileceğine inanıyorum.	()	()	()	()	()
34. Öğretmenlik mesleğinin devamlılığı bana güven veriyor.	()	()	()	()	()

EK 3. Araştırma İzin Formu A

Evrak Tarih ve Sayısı: 13/02/2018-E.19590

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 36380087-302.08.01-E.19590
Konu : Arife GÖKÇE

13/02/2018

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI BAŐKANLIđINA

İlgi : 29/12/2017 tarihli ve 11547440-044-166175 sayılı yazı,

İlgi yazı gereği, İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Prof. Dr. Hakan SERT danışmanlığındaki 20155412059 numaralı öğrencisi Arife GÖKÇE' nin "Dördüncü Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli tez konusu kapsamında Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte öğrencilere uygulama yapabilmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Eğitim Fakültesi Dekanlığının ilgi sayılı yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Doç.Dr. Ramazan KARATAŞ
Müdür

Adres: Akdeniz Üniversitesi Enstitüler Binası A Blok 3. Kat ANTALYA
Telefon: 0 242 227 00 85 Faks: 0 242 226 19 30
e-Posta: ebe@akdeniz.edu.tr Elektronik Ağ: http://ebe.akdeniz.edu.tr

Bilgi için: Cansu PARLAK
Unvanı: Sözleşmeli Personel

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 4. Araştırma İzin Formu B

Evrak Tarih ve Sayısı: 12/02/2018-E.19350

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 41451571-044-E.19350
Konu : Arife GÖKÇE

12/02/2018

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 29/12/2017 tarihli ve 36380087-302.08.01-E.166338 sayılı yazı,

Enstitünüz İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı, Prof. Dr. Hakan SERT danışmanlığındaki 20155412059 numaralı öğrencisi Arife GÖKÇE' nin "Dördüncü Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli tez konusu kapsamında Fakültemiz Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına ilgili ölçek uygulamasını yapmasının uygunluğu konusundaki 01.02.2018 tarih ve 1/2 sayılı Bilim Kurulu Kararı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof.Dr. Mehmet CANBULAT
Dekan

Ek: Bilim Kurulu Kararı (1 sf)

Adres: Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü, Eğitim Fakültesi Dekanlığı, 07058
Kampus/ANTALYA
Telefon: 0 242 226 19 50 Faks: 0 242 226 19 53
e-Posta: yaziisl@akdeniz.edu.tr Elektronik Ağ: http://egitim.akdeniz.edu.tr

Bilgi için: Halime KARSU ÜĞÜCÜ
Unvanı: Memur

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

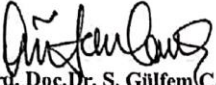
T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
BİLİM KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI	KARAR TARİHİ
1	2	01.02.2018

KARAR 2: Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Prof. Dr. Hakan SERT danışmanlığındaki 20155412059 numaralı öğrencisi Arife GÖKÇE'nin, "Dördüncü Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli tez konusu kapsamında, eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde ve katılımcıların gönüllülüğüne esasına dayalı olarak Eğitim Fakültesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına ekte belirtilen ölççeklerin uygulanmasının uygunluğuna;

Oy birliği ile karar verilmiştir.

Doç.Dr. Nadire Emel AKHAN
BASKAN

Yrd. Doç.Dr. S. Gülfem ÇAKIR
ÜYE

Doç.Dr. Sinem SEZER
ÜYE

Yrd. Doç.Dr. Mevlüt GÜLMEZ
ÜYE

Yrd. Doç.Dr. Mustafa DOĞRU
ÜYE

EK 5. Ölçek İzin Formu

Posta - arife g?k?e - Outlook - Google Chrome

https://outlook.live.com/mail/archive/id/AQMkADAwATYwMAITyTRIOSDwZDELTAwA0wMAoARgAAAScNlauCud1LTA3CKSYq%2B18HAD4OcGxvcoq5Eij%2...

Uygulamalar 7/24 ONLINE EĞİT... Yönetim Paneli Halil Bey, Doğum G...

Outlook Ara

Yeni ileti Yanıtla Sil Gereklessüpür Taşı Kategorilere Ayır

Gelen Kutusu Gerekless E-posta Taslaklar Gönderilmiş Öğeler Silinmiş Öğeler Arşiv Konuşma Geçmişisi Yeni klasör

Şunlarla Office 365'e yükseltin: premium Outlook özellikleri

Reklam engelleyici kullanıyorsunuz gibi görünüyor. Gelen kutunuzdaki alanı en üst düzeye çıkarmak için [Reklamsız Outlook](#)'a kaydolun.

Re: Ölçek İzin

MEHMET ÜSTÜNER <mehmet.ustuner@inonu.edu.tr>
1.06.2018 Cum 10:22
Siz

TUTUM_ÖLÇEĞİ_MADDELER... 73 KB
MEHMET_ÜSTÜNER_D4.pdf 351 KB

2 ek (425 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive'a kaydet

Sayın GÖKÇE, bahsi geçen ölçeği (öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği) yapacağınız araştırmada kullanmanızda tarafımdan bir sakınca görülmektedir, kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim, hoşçakalın.

31 Mayıs 2018 19:06 tarihinde arife g?k?e <denizalte@hotmail.com> yazdı:
Merhaba Hocam,

Ben Arife GÖKÇE, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim. Geliştirmiş olduğunuz 'Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'ni izinizle 'Dördüncü Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi' konulu yüksek lisans tezimde kullanmak istiyorum.

İyi çalışmalar.

EK 6. Bildirim Sayfası

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

...../...../.....

İmza

Arife GÖKÇE

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Arife GÖKÇE

Doğum Yeri ve Tarihi: Antalya/Kaş 01.04.1988

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü (2008-2012)

Yüksek Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi (2016-2019)

Yüksek Lisans Tez Konusu: "Dördüncü Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi"

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri: Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk İstismarının Önleminde Multidisipliner Yaklaşım Sempozyumu

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi 5.Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık ve Tıp Alanında Bilimsel Araştırmalar Sempozyumu

Akdeniz Üniversitesi 2.Uluslararası Turizm ve Mikrobiyal Gıda Güvenliği Kongresi Poster Sunumu

Akdeniz Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu-Tıp Fakültesi Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası Eğitim Programı

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı Biyosidal Ürün Uygulamalarında Mesul Müdürlük Eğitimi

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi TS EN ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi Temel Eğitimi

İş Deneyimi

Stajlar: Adem Tolunay Anadolu Lisesi 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı II. Dönem

Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Merkez Laboratuvarı 30 İş Günü

Çalıştığı Kurumlar:

Konyaaltı Halk Eğitimi Merkezi Hijyen Eğitimi Usta Öğreticisi

Azize Kahraman Halk Eğitimi Merkezi ve A.S.O Hijyen Eğitimi Usta Öğreticisi

Markalar Birliği ‘‘Evde Kurs’’ projesinde video ders öğretmeni

Antalya/Aksu ilçesinin çeşitli okullarında sözleşmeli öğretmenlik

Antalya /Kemer Özel Yaşam Hastanesi

İletişim

E-posta adresi: denizalte@hotmail.com

Tarih:01.04.2019

Turnitin Orijinallik Raporu

İşleme kondu: 05-Ağu-2019 14:15 +03
 NUMARA: 1157795109
 Kelime Sayısı: 12014
 Gönderildi: 1

Arife Öğretmenlik Tutum Tez
 Arife Gökçe tarafından

Benzerlik Endeksi

%23

Kaynağa göre Benzerlik

Internet Sources: %18
 Yayınlar: %16
 Öğrenci Ödevleri: %23

[alıntılarını dahil et](#) [bibliyografyayı dahil et](#) [15 kelime > çıkarılan eşleşmeler](#)

[İndir](#) [yenile](#) [yazdır](#)

mod: **raporu hızlı görüntüle (klasik)**

Change mode

1% match (20-May-2016 tarihli öğrenci ödevleri)
 Submitted to Marmara University on 2016-05-20

1% match (27-Tem-2018 tarihli öğrenci ödevleri)
 Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey
 (TUBITAK) on 2018-07-27

1% match (13-Ağu-2015 tarihli internet)
<http://www.researchgate.net>

1% match (05-Kas-2018 tarihli internet)
<http://www.eab.org.tr>

1% match (09-Haz-2019 tarihli internet)
<https://engellileryoneliktutum.tr.gg/>

1% match (08-Nis-2019 tarihli internet)
<http://www.eab.org.tr>

1% match (yayınlar)
 GÜRBÜZ, Hasan and KIŞOĞLU, Mustafa. "Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Fen Edebiyat ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği)", Erzincan Üniversitesi, 2007.

1% match (08-Eki-2018 tarihli internet)
<http://acikarsiv.ankara.edu.tr>

1% match (17-Ara-2018 tarihli öğrenci ödevleri)
 Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey
 (TUBITAK) on 2018-12-17

1% match (15-Oca-2019 tarihli öğrenci ödevleri)
 Submitted to Adnan Menderes Üniversitesi on 2019-01-15

Prof. Dr. Hakan SERT